

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2015-2016

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ-ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΜΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Διπλωματική εργασία με τίτλο:

**«ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ ΝΕΑΣ Π –
ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ»**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : Παπαγιάννης Δονάτος
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : Μπουρογιάννης Ιωάννης
Α.Μ.: 7115Μ132

Αθήνα, Νοέμβριος 2016

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
1. Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ SIS II	4
1.1. ΣΙΣ I: σκοπός και λειτουργία.....	5
1.2. Ο δρόμος προς την ανάπτυξη του ΣΙΣ II: η περίοδος 2001-2006.....	6
1.3. Θέτοντας τις βάσεις για ένα πιο ευέλικτο σύστημα.....	6
1.4. Η επέκταση του πεδίου εφαρμογής του SIS II στην πολιτική έκτακτης ανάγκης.....	7
1.5. Η υιοθέτηση της νομικής βάσης του SIS II	9
2. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ SIS II ΑΠΟ ΤΟ 2006 ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΗΝ 9 ^Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2013 ..	11
2.1. Διεύρυνση του χώρου Σένγκεν και SISone4ALL.....	11
2.2. Αποτυχημένες δοκιμές.....	12
2.3. Αιτίες των καθυστερήσεων και οι τεχνικές ελλείψεις του SIS II.....	13
2.4. Οι τελικές δοκιμές και η επιτυχής λειτουργία του SIS II.....	14
2.4. Οι ομάδες εμπειρογνομόνων και ο ανταγωνισμός για τον έλεγχο του σχεδίου SIS II	16
2.5. SIS II Task Force, οι Φίλοι του SIS II και το Διοικητικό Συμβούλιο Συνολικού Προγράμματος	17
3. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ SIS II.....	19
3.1. Η Αρχιτεκτονική του SIS II.....	19
3.2. Τα γραφεία SIRENE.....	20
3.3. Κανόνες μεταγραμμτισμού/γλωσσικής μεταγραφής.....	23
3.4. Συντονισμός μεταξύ SIS II, Europol, Eurojust και Interpol	24
3.4.1. Πρόσβαση της Europol σε δεδομένα του SIS II.....	25
3.4.2. Πρόσβαση της Eurojust σε δεδομένα του SIS II.....	25
4. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ –ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ.....	27
4.1. Προσθήκη ειδικής ένδειξης.....	28
4.2. Κατηγορίες δεδομένων – καταχωρίσεων	29
4.2.1. Άρθρο 26 της Απόφασης 2007/533 – καταχωρίσεις που αφορούν πρόσωπα τα οποία αναζητούνται με σκοπό τη σύλληψη και παράδοση ή την έκδοσή τους	29
4.2.2. Άρθρο 24 του Κανονισμού 1987/2006 – καταχωρίσεις που αφορούν πρόσωπα με σκοπό την απαγόρευση εισόδου ή διαμονής.....	30
4.2.3. Άρθρο 32 της Απόφασης 2007/533 - καταχωρίσεις που αφορούν εξαφανισθέντα πρόσωπα	32

4.2.4. Άρθρο 34 της Απόφασης 2007/533– καταχωρίσεις που αφορούν πρόσωπα τα οποία αναζητούνται με σκοπό τη συμμετοχή σε δικαστική διαδικασία.....	33
4.2.5. Άρθρο 36 της Απόφασης 2007/533 - καταχωρίσεις που αφορούν πρόσωπα ή αντικείμενα με σκοπό τη διακριτική παρακολούθηση ή τον ειδικό έλεγχο	33
4.2.6. Άρθρο 38 της Απόφασης 2007/533 - καταχωρίσεις που αφορούν αντικείμενα τα οποία πρέπει να κατασχεθούν ή να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία σε ποινική διαδικασία.....	35
5. ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΩΝ.....	36
5.1. Πρόσωπα	36
5.2. Αντικείμενα	37
6. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΟΥ SIS II	37
6.1. Τήρηση αρχείου σε εθνικό επίπεδο.....	38
6.2 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ EU-LISA.....	39
6.2.1. Λειτουργική διαχείριση.....	39
6.2.2. Ασφάλεια.....	40
6.2.3. Τήρηση μητρώου σε κεντρικό επίπεδο.....	41
7. ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	42
7.11 Επεξεργασία των δεδομένων του SIS II.....	42
7.2. Ποιότητα των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία στο SIS II	43
7.2.1. Πρόσθετα δεδομένα για την αντιμετώπιση περιπτώσεων πλαστοπροσωπίας ...	43
7.2.2.....	44
Σύνδεσμοι μεταξύ καταχωρίσεων.....	44
7.2.3. Σκοπός και διατήρηση συμπληρωματικών πληροφοριών	44
8. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ SIS II.	45
8.1. Δικαίωμα πρόσβασης, διόρθωσης εσφαλμένων δεδομένων και διαγραφή δεδομένων που δεν έχουν εισαχθεί νομότυπα	45
8.2. Εποπτεία του N.SIS II.....	47
8.2.1. Εποπτεία της EuLISA και ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων.....	47
8.2.2. Συνεργασία μεταξύ εθνικών εποπτικών αρχών και του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων.....	49
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	50
Βιβλιογραφία	54

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς, πρώτο και θεμελιώδες μέτρο για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, οδήγησε βαθμιαία στην ανάπτυξη και τη λειτουργία ενός χώρου ελευθερίας, όπου η ελεύθερη κυκλοφορία των ευρωπαϊών πολιτών θα διεξαγόταν χωρίς συννοριακούς ελέγχους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη γέννηση του χώρου ασφάλειας, όπου ο ευρωπαίος πολίτης θα μπορεί να απολαμβάνει την ελευθερία του χωρίς κινδύνους από την εγκληματικότητα και το διασυνοριακό έγκλημα, αλλά και με έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα.¹

Έτσι, στις 14 Ιουνίου 1985 οι κυβερνήσεις του Βελγίου, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, του Λουξεμβούργου και της Ολλανδίας υπέγραψαν στην πόλη Schengen του Λουξεμβούργου, συμφωνία που έχει ως στόχο «την ελεύθερη διέλευση των εσωτερικών συνόρων από όλους τους υπηκόους των χωρών μελών».

Προς το σκοπό αυτό, εκπονήθηκε σύμβαση που υπογράφηκε στις 19 Ιανουαρίου 1990, άρχισε να ισχύει το 1995 και επέτρεψε την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα μεταξύ των χωρών που την είχαν υπογράψει, ενώ δημιούργησε ενιαία εξωτερικά σύνορα, όπου πραγματοποιούνται έλεγχοι εισόδου στον χώρο Σένγκεν σύμφωνα με τις ίδιες διαδικασίες. Καθιερώθηκαν κοινοί κανόνες όσον αφορά την έκδοση θεώρησης, το δικαίωμα ασύλου και τον έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα, έτσι ώστε να επιτραπεί η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό των χωρών που έχουν υπογράψει τη σύμβαση χωρίς να διαταράσσεται η δημόσια τάξη.

Η ανάγκη η οποία δημιουργήθηκε, ήταν αυτή της καταπολέμησης της ελεύθερης διάβασης των εσωτερικών συνόρων από εγκληματίες. Την ανάγκη αυτή κλήθηκε να ικανοποιήσει μια κοινή τράπεζα πληροφοριών, η οποία θα παρείχε αξιόπιστες και γρήγορες πληροφορίες στις αρμόδιες αρχές επιβολής του Νόμου σχετικά με εγκληματίες, οι οποίοι θα προσπαθούσαν να βρουν καταφύγιο σε άλλο κράτος μέλος από αυτό στο οποίο είχαν αναπτύξει την έκνομη δραστηριότητά τους.²

Αυτή η κοινή τράπεζα πληροφοριών είναι το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν (Schengen Information System – S.I.S.). Στόχος του είναι η προστασία της δημόσιας τάξης και ασφάλειας και η εφαρμογή των διατάξεων της Σύμβασης Σένγκεν για την κυκλοφορία των προσώπων στο χώρο Σένγκεν. Σταδιακά, με την πάροδο των χρόνων, τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες του χώρου και τις νέες προκλήσεις, απαιτήσεις και απειλές το σύστημα πληροφοριών εξελίχθηκε, μέχρι την 9^η Απριλίου 2013, οπότε και τέθηκε σε πλήρη λειτουργία το Σύστημα Πληροφοριών νέας γενιάς, S.I.S. II.

Το SIS II αποτελεί μέτρο αντισταθμιστικού χαρακτήρα έναντι της ελεύθερης κίνησης προσώπων και της κατάργησης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα των κ-μ,

¹ Παπαγιάννης Δ., Ευρωπαϊκό Δίκαιο, σελ. 517.

² Παπαγιάννης Δ., Ο Χώρος της Ασφάλειας στην Ε.Ε., σελ. 165

η οποία ορίζεται στις διατάξεις της Συνθήκης Σένγκεν. Μέσω του συγκεκριμένου συστήματος ενισχύεται η διατήρηση υψηλού επιπέδου ασφάλειας εντός του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η υποστήριξη της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των αστυνομικών αρχών και των δικαστικών αρχών σε ποινικές υποθέσεις και η ανταλλαγή μέσω αυτού συμπληρωματικών πληροφοριών.

1. Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ SIS II

Η ίδρυση της ΣΕΣΣ αρχικά αποτέλεσε το απόσταγμα οικονομικών πιέσεων, αφού ήταν το αποτέλεσμα μιας πρωτοβουλίας να υπερκεραστεί το πρακτικό εμπόδιο του διασυνοριακού εμπορίου. Η πρώτη Συμφωνία Σένγκεν, της 14^{ης} Ιουνίου 1985, διαπραγματεύτηκε κατά κύριο λόγο από υπουργούς Μεταφορών και Εξωτερικών και αρχικά στόχευε στην εγκαθίδρυση της ελεύθερης κυκλοφορίας αγαθών, ενώ δεν μελετούσε σε βάθος τις πτυχές της αστυνομικής συνεργασίας και ασφάλειας. Αυτό αντικατοπτρίζεται στην Συμφωνία Σένγκεν της 14^{ης} Ιουνίου 1985 ως εξής: από τα 33 άρθρα της, μόλις τα 4 αφορούν την αστυνομική συνεργασία. Ωστόσο, απεσταλμένοι του γερμανικού Υπουργείου Εσωτερικών κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για τη συμφωνία του Σένγκεν, είχαν εισάγει έναν προβληματισμό, ότι το αποτέλεσμα της μείωσης των συνοριακών ελέγχων θα μπορούσε να συνιστά κίνδυνο για την ασφάλεια, τέτοιου μεγέθους, που τα αντισταθμιστικά μέτρα θα έπρεπε να έχουν μακροπρόθεσμο χαρακτήρα ώστε να αντισταθμιστεί αυτό το έλλειμμα ασφάλειας.

Η έννοια του ελλείμματος ασφάλειας πήρε σταθερά την υποστήριξη των βασικών παραγόντων προώθησης της Συμφωνίας Σένγκεν, μέχρι την υπόθεση ότι το άνοιγμα των συνόρων θα οδηγήσει σε αναπόφευκτη αύξηση της εγκληματικότητας, με απαραίτητο αποτέλεσμα την ενίσχυση της αστυνομικής συνεργασίας, η οποία έγινε τελικά η κοινή πεποίθηση στην υποστήριξη της Συμφωνίας Σένγκεν. Αξίζει να σημειωθεί ότι 12 χρόνια μετά την έγκριση της Συμφωνίας Σένγκεν, δεν υπάρχουν στοιχεία που να υποδηλώνουν συσχέτιση μεταξύ της άρσης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και τα επίπεδα της ασφάλειας στον χώρο Σένγκεν. Στην πραγματικότητα, τα στατιστικά στοιχεία της εγκληματικότητας που συγκεντρώθηκαν από την Eurostat δείχνουν μια σταθερή μείωση της συχνότητας εμφάνισης των αδικημάτων στην ΕΕ.³

Οι ανησυχίες αυτές αναφορικά με την ασφάλεια, κέρδισαν σταδιακά έδαφος και νομιμότητα χάρη στην παρουσία διεθνικών αστυνομικών δικτύων σε μια σειρά ομάδων εργασιών που υποστηρίζουν και βοηθούν την εκτελεστική επιτροπή του

³ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/crime/data/database>

Σένγκεν, τα οποία ήταν ιδιαίτερα ενεργά κατά τη διαπραγμάτευση της διαδόχου Συμφωνίας του Σένγκεν, της Σύμβασης Εφαρμογής Σένγκεν.

Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων της Σύμβασης Εφαρμογής Σένγκεν, τα υπουργεία Μεταφορών και Εξωτερικών σταδιακά τέθηκαν στο περιθώριο. Την θέση τους στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων πήραν αντιπρόσωποι των υπουργείων Εσωτερικών και Δικαιοσύνης. Η σύνταξη της Σύμβασης, στηρίχθηκε κυρίως σε ένα δίκτυο ομάδων εμπειρογνομόνων, οι οποίοι είχαν αστυνομικό υπόβαθρο και είχαν την υποστήριξη των αντίστοιχων υπουργείων. Παρά το διαφορετικό εθνικό υπόβαθρο αυτών των εμπειρογνομόνων, το κοινό τους ενδιαφέρον σε θέματα ασφάλειας και η κοινή τους συμμετοχή στην προώθηση της αστυνομικής συνεργασίας στο χώρο του Σένγκεν, επέτρεψαν να σφυρηλατηθεί και να προωθηθεί ο εξευρωπαϊσμός της εσωτερικής ασφάλειας και της κοινής επιβολής του νόμου. Το επίπεδο αυτών των ομάδων εμπειρογνομόνων ήταν αυτό που οδήγησε στην πλήρη ενσωμάτωση των αντισταθμιστικών μέτρων στο κείμενο της Σύμβασης Εφαρμογής. Ενδεικτικό είναι ότι πλέον στη Σύμβαση των 142 άρθρων, η μειονότητα αυτών αφορούν την ελεύθερη διακίνηση.

1.1. ΣΙΣ Ι: σκοπός και λειτουργία

Ο κύριος στόχος του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, αποκρυσταλλώνεται στο Άρθρο 93 της ΣΕΣΣ και αναφέρεται στη διατήρηση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, περιλαμβανόμενης της κρατικής ασφάλειας, και στην εφαρμογή των διατάξεων της σύμβασης για την κυκλοφορία των προσώπων στην επικράτεια των κρατών μελών, χρησιμοποιώντας πληροφορίες που μεταβιβάζονται μέσω του SIS. Το SIS βασίζεται σε μια λειτουργία ερωτημάτων (hit - no hit) η οποία υποδεικνύει εάν υπάρχει πληροφορία – καταχώριση στο σύστημα, οπότε και προειδοποιούνται αστυνομικές και τελωνειακές Αρχές αναφορικά με τον σχετικό κίνδυνο προσώπων ή αντικειμένων. Η ανταλλαγή των επιπρόσθετων, συμπληρωματικών πληροφοριών σε περιπτώσεις θετικής αναζήτησης (hit) λαμβάνει χώρα μέσω των γραφείων SIRENE.

Από τον Μάρτιο του 1995, οπότε και τέθηκε σε επιχειρησιακή λειτουργία το SIS, σταδιακά επεκτάθηκε από την αρχική του χρήση από επτά κράτη μέλη (Βέλγιο, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Γερμανία, Γαλλία, Πορτογαλία και Ισπανία) στην πλήρη του σύνθεση των 22 κρατών μελών της ΕΕ και της Ελβετίας, της Νορβηγίας και της Ισλανδίας. Την 01/01/2011, το SIS περιελάμβανε περισσότερες από 35 εκατομμύρια καταχωρίσεις, από τις οποίες περίπου το ένα εκατομμύριο αφορούσε πρόσωπα.⁴ Αυτή η τεράστια επέκταση της χρήσης του SIS, ήταν που επέβαλλε τις διαδοχικές ενημερώσεις και εκσυγχρονίσεις του συστήματος, οπότε το 2001 επεκτάθηκε στο SIS I+ λόγω της ένταξης της Δανίας, της Σουηδίας, της Φινλανδίας, της Νορβηγίας και της Ισλανδίας, ενώ το 2007 επεκτάθηκε στο SISone4all, ώστε το νέο σύστημα να είναι ικανό να διαχειριστεί την επέκταση του χώρου Σένγκεν λόγω της ένταξης των εννέα κρατών στην ΕΕ το 2004.

⁴ Έγγραφο του Συμβουλίου, Schengen Information Database Statistics 01/01/2011, 6434/11.

1.2. Ο δρόμος προς την ανάπτυξη του ΣΙΣ ΙΙ: η περίοδος 2001-2006

Η αβεβαιότητα όσον αφορά τη νομική βάση και την κατανομή του ΣΙΣ Ι εκτός του κοινοτικού πλαισίου είχε συνέπειες και για τις θεσμικές και διαδικαστικές ρυθμίσεις του ΣΙΣ ΙΙ. Η λήψη αποφάσεων σχετικά με την ανάπτυξη του ΣΙΣ ΙΙ και τις τροποποιήσεις του ΣΙΣ Ι, που είχε μεγάλη επιρροή στο τελικό πεδίο εφαρμογής του συστήματος δεύτερης γενιάς, αντικατοπτρίζεται στην πειραματική και κατακερματισμένη προσέγγιση αναφορικά με τη διαμόρφωση πολιτικής, αφού γεγονός είναι ότι οι εργασίες για το νέο σύστημα άρχισαν αρκετά χρόνια πριν από την έκδοση της δέσμης νομοθετικών μέτρων για το ΣΙΣ ΙΙ το 2006. Αυτό σημαίνει ότι τα στοιχεία που συνήθως προβλέπονται στη νομοθεσία, όπως ο γενικός σκοπός, οι λειτουργίες και οι αντίστοιχοι ρόλοι για τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, δεν είχαν καθοριστεί εκ των προτέρων, αλλά αναπτύσσονται παράλληλα με το ίδιο το έργο, αφήνοντας περιθώρια για σημαντική συμβολή εκ μέρους των εθνικών αντιπροσωπειών και των εμπειρογνομόνων που βασίζονται σε ομάδες εργασίας του Συμβουλίου σύμφωνα με το τρίτο πυλώνα.

Ακόμη, οι αποφάσεις σχετικά με το πεδίο εφαρμογής του ΣΙΣ ΙΙ είχαν ως στόχο τη δημιουργία ενός χώρου ασφάλειας, ο οποίος θα μπορούσε να ανταποκριθεί στις νέες διακρατικές απειλές για την ΕΕ, οι οποίες ενισχυθήκαν ιδιαίτερα και απέκτησαν εντονότερο χαρακτήρα μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στη Νέα Υόρκη το 2001 και στη Μαδρίτη το 2004. Η πολιτική της έκτακτης ανάγκης, ιδιαίτερα μετά τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001, οδήγησε προς τη διαμόρφωση μιας πολιτικής διαδικασίας, όπου δεν υπήρχε σαφής νομική αρμοδιότητα. Έτσι, τα κράτη μέλη συμφωνήσαν γρήγορα σε μια σειρά από λειτουργίες για το ΣΙΣ ΙΙ που λόγω των επιπτώσεών τους για τα θεμελιώδη δικαιώματα και το κράτος δικαίου, σε διαφορετικές περιστάσεις θα αποτελούσαν αιτία βαθιάς διαμάχης στους κόλπους των συμβαλλόμενων μερών.⁵

1.3. Θέτοντας τις βάσεις για ένα πιο ευέλικτο σύστημα

Οι διαπραγματεύσεις για τη δημιουργία μιας νέας έκδοσης του ΣΙΣ είχαν ξεκινήσει ήδη από το 1996, όμως οι προσπάθειες εντάθηκαν στην αρχή του αιώνα, εν όψει και της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2004. Η ανάγκη για την ενσωμάτωση των δέκα νέων κρατών στον χώρο του Σένγκεν θα απαιτούσε μια νέα έκδοση του ΣΙΣ, καθώς το πρωτότυπο δεν επέτρεπε τη συμμετοχή περισσότερων από 18 χωρών. Καθώς παρουσιάστηκε αδυναμία στη συμφωνία του κράτους μέλους το οποίο θα αναλάμβανε τη γενική ευθύνη της διαχείριση και της ανάπτυξης του νέου συστήματος, η Επιτροπή κλήθηκε να αναλάβει το ρόλο αυτό, με χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό της Ένωσης.⁶

Παρά το γεγονός ότι η νομοθεσία του 2001 για την ανάπτυξη του ΣΙΣ ΙΙ δεν αναφέρεται ρητά σε εκτεταμένες λειτουργίες, από την αρχή οι διαπραγματεύσεις αναφέρθηκαν στις πιθανές νέες λειτουργίες που το ΣΙΣ ΙΙ θα μπορούσε να

⁵ J. Parkin, σελ. 8-9

⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_PRES-01-203_en.htm

περιλαμβάνει. Οι εμπειρογνώμονες των ομάδων εργασίας του Συμβουλίου είχαν ήδη σημειώσει πρόοδο στις προπαρασκευαστικές εργασίες για το SIS II, με τις ομάδες εργασίας του SIS και SIRENE να συντάσσουν έναν κατάλογο πιθανών νέων χαρακτηριστικών. Τον Ιούνιο του 2002, το Συμβούλιο Ecofin ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με τις νέες απαιτήσεις για το SIS II που αναφέρονται στην ένταξη των βιομετρικών δεδομένων, στη δυνατότητα διασύνδεσης καταχωρήσεων και στην προσθήκη νέων κατηγοριών δεδομένων. Οι αλλαγές αυτές έχουν συμφωνηθεί με σκοπό τη διασφάλιση μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας.⁷

Το 2003, η Επιτροπή σημείωσε ότι τα αιτήματα για νέες λειτουργίες και νέους τύπους πληροφοριών συζητούνται συνεχώς στο πλαίσιο των οργάνων λήψης αποφάσεων. Εν αναμονή της έκβασης των διαπραγματεύσεων αυτών, και έτσι ώστε να μην καθυστερήσει η ανάπτυξη του συστήματος, η Επιτροπή πρότεινε να οικοδομηθεί μια ευέλικτη τεχνολογική αρχιτεκτονική που θα είναι σε θέση να υποστηρίζει μια σειρά από πιθανές λειτουργίες. Αυτό το ευέλικτο σύστημα θα επέτρεπε, κατά την άποψη της Επιτροπής, την ενσωμάτωση νέων λειτουργιών που υπό το πρίσμα των γεγονότων της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, χωρίς να απαιτήσει μεγάλα χρονικά πλαίσια μέχρι τελικά να εφαρμοστεί. Το συμπέρασμα ήταν ότι κάθε φορά που το Συμβούλιο θα συμφωνούσε σχετικά με την εισαγωγή μιας νέας λειτουργίας και καθοριζόταν το νομικό πλαίσιο, η λειτουργία θα μπορούσε να ενημερωθεί αμέσως. Συνεπώς, συμφωνήθηκε κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων τον Ιούνιο του 2003, να συμπεριληφθεί στον τεχνικό σχεδιασμό του συστήματος η δυνατότητα να προστίθενται νέες λειτουργίες, παρά το γεγονός ότι αυτές δεν είχαν ακόμη να συμφωνηθεί σε πολιτικό επίπεδο.⁸

1.4. Η επέκταση του πεδίου εφαρμογής του SIS II στην πολιτική έκτακτης ανάγκης

Αμέσως μετά τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και οι εθνικές κυβερνήσεις υιοθέτησαν μια σειρά μέτρων και προτάσεων στον τομέα της Δικαιοσύνης και των Εσωτερικών Υποθέσεων με σκοπό να ενισχυθεί η καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Μια σειρά από προτάσεις σχετικά με τη χρήση του SIS I και SIS II διαβιβάστηκαν από τις εθνικές κυβερνήσεις κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, αρκετές από τις οποίες στη συνέχεια συμφωνηθήκαν και εγκρίθηκαν. Όπως και με τα περισσότερα μέτρα που προτείνονται στο πλαίσιο της αντιτρομοκρατικής πολιτικής της ΕΕ, οι επιπτώσεις των μέτρων αυτών για τις πολιτικές ελευθερίες και τα θεμελιώδη δικαιώματα σε μεγάλο βαθμό εκφεύγουν ελέγχου, λόγω των εξαιρετικά αδιαφανών διαδικασιών λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του πρώην τρίτου πυλώνα

⁷ Συμπεράσματα Συμβουλίου, 10089, 20/06/2002

⁸ J. Parkin, σελ. 9-10

της ΕΕ. Οι διαπραγματεύσεις έλαβαν χώρα στις ομάδες εργασίας του Συμβουλίου, συχνά με υπερυψωμένο επίπεδο εμπιστευτικότητας.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, συμφωνήθηκε από τα κράτη μέλη μια σειρά αλλαγών για το σύστημα πληροφοριών. Μερικές από τις προτάσεις αυτές θεωρήθηκαν πολύ επείγοντες ώστε να περιμένουν τα κράτη μέλη έως ότου το νέο σύστημα ήταν έτοιμο και τέθηκαν σε λειτουργία στην πρώτη έκδοση του SIS, ενώ άλλες σταδιακά ενσωματώθηκαν στα σχέδια κειμένων για το SIS II. Για παράδειγμα, η γερμανική αντιπροσωπεία πρότεινε μια σειρά από εκτεταμένα μέτρα τον Σεπτέμβριο του 2001, η οποία περιελάμβανε την επέκταση της πρόσβασης στο SIS για την Ευρωπόλ, τα εθνικά γραφεία των εισαγγελικών αρχών και της μετανάστευσης και τις αρχές ασύλου.⁹ Η δυνατότητα επέκτασης της πρόσβασης στο SIS πέρα από την αστυνομία, τις τελωνειακές αρχές και τις αρχές συνοριακού ελέγχου (και των αρχών θεωρήσεων και μετανάστευσης για τα δεδομένα της μετανάστευσης) σε οργανισμούς όπως η Europol και η Eurojust είχε υποστηριχτεί από τις γερμανικές κυβερνήσεις ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1990. Οι συζητήσεις αυτές έλαβαν νέα ώθηση μετά την 11η Σεπτεμβρίου, και στη συνεδρίαση του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της 19ης Δεκεμβρίου 2002, συμφωνήθηκε ότι η Europol και η Eurojust θα πρέπει, κατ'αρχήν, να έχουν πρόσβαση στο SIS.¹⁰ Οι λεπτομέρειες για το πώς η πρόσβαση αυτή θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην πράξη είχε συμφωνηθεί ότι θα καθοριζόταν σε μεταγενέστερο στάδιο.

Στις αρχές του 2002, η ιταλική αντιπροσωπεία πρότεινε να καταχωρούνται στο SIS πρόσωπα που είναι ήδη καταχωρισμένα στους τρομοκρατικούς καταλόγους του ΟΗΕ, οι οποίοι δημιουργήθηκαν από την Επιτροπή του ΟΗΕ περί Κυρώσεων του Αφγανιστάν (UN Sanctions Committee of Afghanistan). Παρά το γεγονός ότι η πρόταση αυτή υποστηρίχθηκε και αναπτύχθηκε από την ισπανική Προεδρία, δεν υιοθετήθηκε επίσημα ποτέ. Παρ'όλα αυτά, λήφθηκε μια άτυπη συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών του χώρου Σένγκεν, με την οποία οι γερμανικές αρχές θα εγγράφουν τα πρόσωπα αυτά στο SIS για λογαριασμό των άλλων κρατών μελών¹¹. Κατά συνέπεια, μια νέα διάταξη περιελήφθη στον κανονισμό SIS II, με την οποία ένας υπήκοος τρίτης χώρας που περιλαμβάνεται σε κατάλογο των τρομοκρατικών οργανώσεων του ΟΗΕ μπορεί να καταχωρηθεί στο SIS II με σκοπό την άρνηση εισόδου ή διαμονής.¹²

Το 2004 και το 2005, δύο νέες νομοθετικές πράξεις εκδόθηκαν για την επέκταση της χρήσης του υφιστάμενου συστήματος SIS, που βασίστηκαν σε ένα σύνολο προτάσεων της ισπανικής κυβέρνησης. Πρόκειται για τον Κανονισμό 871/2004 και την Απόφαση 2005/211, σχετικά με την εισαγωγή ορισμένων νέων λειτουργιών του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, που εισήγαγαν μια σειρά από αλλαγές, με πιο σημαντική την πρόσβαση στο SIS για την Ευρωπόλ και την Eurojust. Επίσης

⁹ <http://www.statewatch.org/news/2001/nov/sn4038.pdf>

¹⁰ Συμπεράσματα Συμβουλίου της 19/12/2002, 5691/02.

¹¹ Brouwer, pg. 79

¹² Άρθρο 26 του Κανονισμού 1987/2006

απέκτησαν πρόσβαση οι εθνικές δικαστικές Αρχές στο SIS και οι Αρχές θεωρήσεων και μετανάστευσης σε πληροφορίες σχετικά με κλεμμένα έγγραφα και ταυτότητες.

Η χρήση των βιομετρικών πληροφοριών για τη διαχείριση των συνόρων και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας κέρδισε επίσης έδαφος στην περίοδο μετά την 11^η Σεπτεμβρίου, καθοδηγούμενη εν μέρει από τις προσπάθειες ορισμένων κρατών μελών, και συγκεκριμένα της Γερμανίας και της Γαλλίας, ώστε να ωθήσουν το χρήση της βιομετρικής αναγνώρισης σε επίπεδο ΕΕ.¹³ Τον Ιούνιο του 2003, το Συμβούλιο συμφώνησε ότι το SIS II πρέπει να επιτρέπει την αποθήκευση και τη μεταφορά των βιομετρικών δεδομένων¹⁴. Μια μικρή ομάδα κρατών μελών, επίσης, άρχισε να ανταλλάσσει φωτογραφίες και δακτυλικά αποτυπώματα για να συμπληρώσει την ανταλλαγή πληροφοριών στο SIS. Παρά το γεγονός ότι αυτή η άσκηση ήταν αρχικά εθελοντική, το πρόγραμμα επεκτάθηκε αργότερα, χάρη σε μια σύσταση που συμφωνήθηκε στο Συμβούλιο του Ιουνίου 2006 στη βάση μιας ιταλικής πρότασης, ώστε να συμπεριλάβει και άλλες χώρες Σένγκεν.¹⁵

1.5. Η υιοθέτηση της νομικής βάσης του SIS II

Η λίστα με τις μελλοντικές λειτουργίες για το SIS II, η οποία καταρτίστηκε από το Συμβούλιο, καθώς και οι αλλαγές στο SIS I, υιοθετήθηκαν αρχικά υπό τη μορφή δεσμευτικών συμπερασμάτων του Συμβουλίου, που σημαίνει ότι δεν υπήρχε δυνατότητα για διαβούλευση από τα ευρωπαϊκά ή εθνικά κοινοβούλια, ούτε με την κοινή Εποπτική Αρχή του Σένγκεν σχετικά με την προστασία των δεδομένων. Η ευκαιρία για μια ανοικτή και δημοκρατική συζήτηση ήρθε το 2005, όταν η Επιτροπή παρουσίασε, τις νομοθετικές προτάσεις για το SIS II. Αυτό σηματοδότησε ένα σημείο καμπής όπου η λήψη των αποφάσεων σχετικά με το SIS II αφαιρέθηκε από τον αποκλειστικό έλεγχο των κρατών μελών και η αρμοδιότητα της Επιτροπής για τη διαμόρφωση των ουσιαστικών πτυχών του τελικού συστήματος αυξήθηκε σημαντικά. Ωστόσο, οι προτάσεις των κρατών μελών σχετικά με τη συμμετοχή τους στη σύνταξη των νομοθετικών προτάσεων για το SIS II, δείχνουν ότι οι εθνικοί φορείς δεν ήταν αρκετά έτοιμοι να παραιτηθούν από τον έλεγχο στον τομέα της ασφάλειας.¹⁶

Η δέσμη νομοθετικών μέτρων για το SIS II, η οποία υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 31 Μαΐου 2005 περιελάμβανε τρεις πράξεις: έναν Κανονισμό και μια Απόφαση για δημιουργία, τη λειτουργία και τη χρήση του συστήματος για τους σκοπούς ποινικής νομοθεσίας, αντίστοιχα μετανάστευσης και αστυνόμευσης¹⁷ και ένα δεύτερο Κανονισμό σχετικά με την παροχή πρόσβασης στο SIS II στις Αρχές

¹³ Baldaccini, pg 31-49

¹⁴ Συμπεράσματα Συμβουλίου, 9845/03 5-6 Ιουνίου 2003

¹⁵ Συμπεράσματα Συμβουλίου, 9696/1/06 της 10^{ης} Ιουνίου 2006

¹⁶ J. Parkin, pg 12

¹⁷ Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία, τη λειτουργία και τη χρήση του SIS II COM(2005)236 final, 31/05/2005 και Πρόταση Απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία, τη λειτουργία και τη χρήση του SIS II COM(2005) 230 final.

καταχώρησης και έκδοσης αδειών κυκλοφορίας οχημάτων.¹⁸ Οι κανονισμοί εγκρίθηκαν το Δεκέμβριο του 2006,¹⁹ και η απόφαση του τρίτου πυλώνα που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2007.²⁰ Αυτό ήταν και το πρώτο σημείο στο οποίο δόθηκε η δέουσα προσοχή στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις επιπτώσεις του νέου συστήματος πληροφοριών. Ωστόσο, η έκταση της επιρροής του Κοινοβουλίου ήταν σε κάποιο βαθμό περιορισμένη.

Ένας σημαντικός βαθμός βιασύνης περιέβαλλε την πρόταση και η έγκριση της νομοθεσίας εν όψει του γεγονότος ότι το SIS II έπρεπε να τεθεί σε επιχειρησιακή λειτουργία μέχρι το φθινόπωρο του 2007, χρονικό σημείο της ένταξης των δέκα νέων κρατών μελών η οποία ένταξη θα είχε ως συνέπεια την διεύρυνση του χώρου Σένγκεν. Αυτή η πολιτική επείγουσας ανάγκης έχει συνδεθεί με τον ασαφή χαρακτήρα πολλών διατάξεων σε αρχικές προτάσεις της Επιτροπής, η έλλειψη μιας αιτιολογικής έκθεσης που επισυνάπτεται στο σχέδιο νομοθεσίας και η απουσία αξιολόγησης των επιπτώσεων από τη λειτουργία του νέου συστήματος.

Η Επιτροπή υποστήριξε ότι, δεδομένου ότι η πρώτη γενιά του SIS ήταν ήδη σε λειτουργία, το SIS II θα συνεπαγόταν μόνο μια αλλαγή της νομικής βάσης και, ως εκ τούτου εκτίμηση των επιπτώσεων δεν θα ήταν αναγκαία.²¹ Στη συνέχεια, τον Ιούνιο του 2006 το Συμβούλιο ολοκλήρωσε την εσωτερική συζήτηση σχετικά με την νομοθεσία, διάστημα κατά το οποίο η αυστριακή Προεδρία είχε σημαντικά εκ νέου συντάξει τις προτάσεις της Επιτροπής και είχε επανασυστήσει το μεγαλύτερο μέρος της διατύπωσης από την αρχική σύμβαση του Σένγκεν.

Τυπικά, στο πλαίσιο της διαδικασίας της συναπόφασης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα είχε σημαντικές αρμοδιότητες για την τροποποίηση της νομοθεσίας. Ωστόσο, αποδέχθηκε την πολύ σύντομο χρονοδιάγραμμα που υποβλήθηκε από το Συμβούλιο και την Επιτροπή και κατά συνέπεια, συμφώνησε για τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων σχετικά με τις προτάσεις. Έτσι παρουσιάστηκε ένα συμβιβαστικό έγγραφο και ολόκληρο το πακέτο SIS II εγκρίθηκε σε πρώτη ανάγνωση στις 25 Οκτωβρίου 2006.²² Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τελικά κατάφερε να διαπραγματευτεί αρκετές σημαντικές τροποποιήσεις στο κείμενο του Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής των βασικών εγγυήσεων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Πέτυχε επίσης να προστεθεί μια διάταξη σχετικά με τη μελλοντική δημιουργία μιας διαχειριστικής αρχής, η οποία θα είχε την ευθύνη της επιχειρησιακής διαχείρισης του κεντρικού SIS II αλλά και την ευθύνη

¹⁸ Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση στο SIS II των υπηρεσιών των κρατών που είναι υπεύθυνες για την έκδοση των αδειών κυκλοφορίας των οχημάτων, COM(2005) 237 final, 31/05/2005.

¹⁹ Κανονισμός 1987/2006.

²⁰ Απόφαση 2007/533

²¹ S. Peers, Key Legislative Developments on Migration in the E.U., pg 77-104.

²² Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την πρόταση Απόφασης του Συμβουλίου και του Κανονισμού για την ίδρυση, λειτουργία και χρήση του SIS II, που εγκρίθηκε στις 26/10/2006.

αναφορικά με την ασφάλεια, την εποπτεία και τον συντονισμό των σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και του παρόχου.²³

2. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ SIS II ΑΠΟ ΤΟ 2006 ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΗΝ 9^Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2013

Παρά την ταχεία διαδικασία που χρησιμοποιήθηκε για να εγκριθεί η δέσμη των νομοθετικών μέτρων το 2006, έγινε σύντομα προφανές ότι το χρονοδιάγραμμα που υποβλήθηκε από το Συμβούλιο και την Επιτροπή στο οποίο το SIS II θα έπρεπε να είναι σε απευθείας σύνδεση (online) ήδη από τα μέσα του 2007, δεν ήταν ρεαλιστικό. Σχετικές ανησυχίες είχαν ήδη εκφραστεί από την Προεδρία του Λουξεμβούργου τον Ιούνιο του 2005²⁴ και κατά συνέπεια, κατέστη σαφές ότι το SIS II δεν θα είναι σε λειτουργία τη χρονική περίοδο της προσχώρησης των νέων κρατών μελών στον χώρο Σένγκεν.

2.1. Διεύρυνση του χώρου Σένγκεν και SISone4ALL

Οι πολιτικές επιπτώσεις της καθυστέρησης της ένταξης των νέων κρατών μελών στο Σένγκεν ήταν σημαντικές, και τα νέα κράτη μέλη ασκούσαν πιέσεις για τη συμμόρφωση με το χρονοδιάγραμμα. Για να ελαχιστοποιηθεί η καθυστέρηση στην άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα της ΕΕ, η πορτογαλική αντιπροσωπία στην ομάδα εργασίας SIS TECH του Συμβουλίου, το καλοκαίρι του 2006 πρότεινε ένα νέο πρόγραμμα που ονομάζεται «SISone4all». Η λύση αυτή, που βασίζεται σε ένα κλώνο του εθνικού συστήματος της Πορτογαλίας και αναπτύχθηκε από εμπειρογνώμονες των υπηρεσιών αλλοδαπών και προστασίας συνόρων της Πορτογαλίας, βασίστηκε στην επέκταση της τρέχουσας έκδοσης του SIS, ώστε να καταστεί δυνατή η πρόσβαση από τα νέα κράτη μέλη.²⁵

Παρά τις επιφυλάξεις πολλών κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με τις πρόσθετες καθυστερήσεις που αυτή η λύση θα είχε για το χρονοδιάγραμμα του SIS II, καθώς και τους αυξημένους κινδύνους που συνεπάγεται για τη φάση της μετάβασης του σχεδίου SIS II,²⁶ η επιμονή της Πορτογαλίας σε συνδυασμό με την αυξανόμενη πολιτική πίεση από τα νέα κράτη μέλη εξασφάλισε τελικά συμφωνία για το SISone4ALL μεταξύ των κρατών μελών του Σένγκεν το Δεκέμβριο του 2006.²⁷ Έτσι, στις 21/12/2006 ακόμη εννέα κράτη μέλη προσχώρησαν, δηλαδή όλα εκτός της Ρουμανίας, της Βουλγαρίας και της Κύπρου. Όσον αφορά το SIS II, η Επιτροπή ορίσε νέα ημερομηνία για την έναρξη λειτουργίας του SIS II από το Δεκέμβριο του 2008.²⁸

²³ S. Peers, Key Legislative Developments on Migration in the E.U., pg 77-104.

²⁴ Σημείωμα του Συμβουλίου 9672/05: Αξιολόγηση της κατάστασης του σχεδίου SIS II, 02/06/2005.

²⁵ Μελέτη σκοπιμότητας που διεξήγαγε η Πορτογαλική Υπηρεσία Αλλοδαπών και Προστασίας Συνόρων, 13540/06, 12/10/2006.

²⁶ Σημείωμα της SIS II Task Force "Analysis of the impact of SISone4ALL on the SIS1+ and SIS II projects" 14773/06. 20/11/2006.

²⁷ Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 2-3/12/2006.

²⁸ Δελτίο Τύπου του Συμβουλίου της 15/02/2007 και 19-20/04/2007.

2.2. Αποτυχημένες δοκιμές

Το νέο χρονοδιάγραμμα για το SIS II αποδείχθηκε αισιόδοξο, καθώς η αποτυχία μιας σειράς κρίσιμων τεστ το 2008 πυροδότησε μια φάση κρίσης δύο ετών για το πρόγραμμα. Η δοκιμαστική φάση του κεντρικού συστήματος ολοκληρώθηκε μεταξύ του Ιουλίου και του Δεκεμβρίου του 2007.²⁹ Όμως, μια σειρά από επιπλοκές προέκυψε όταν η κεντρική μονάδα δοκιμάστηκε κάτω από συνθήκες λειτουργίας από έναν περιορισμένο αριθμό κρατών μελών. Τα πιο σοβαρά προβλήματα αφορούσαν τη συνοχή των δεδομένων μεταξύ των κεντρικών και των εθνικών συστημάτων, αλλά υπήρχαν επίσης αδυναμίες στην απόδοση και τη σταθερότητα του συνολικού συστήματος. Ο χειρισμός των ειδοποιήσεων πήρε πολύ περισσότερο από ό, τι προβλεπόταν και υπήρχαν σημαντικά λάθη στη μετάδοση των μηνυμάτων μεταξύ των κεντρικών και των εθνικών συστημάτων, με κάποια μηνύματα να λείπουν και άλλοι είναι αποστέλλονται εις διπλούν.³⁰

Η αποτυχία των δοκιμών έθεσε την τεχνική ικανότητα του SIS II υπό αμφισβήτηση, ενώ ακόμη κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου υπέστη πλήγμα η συνολική εμπιστοσύνη στο έργο. Ενώ υπήρξε απώλεια της προηγούμενης πολιτικής ώθησης μετά τη διεύρυνση του χώρου Σένγκεν, η αυξανόμενη απογοήτευση σχετικά με την πρόοδο του έργου έφερε απογοήτευση και αρκετά κράτη μέλη εξέφρασαν την απροθυμία τους να επενδύσουν περισσότερα χρήματα και πόρους σε ένα έργο του οποίου η έκβαση εμφανίζονταν όλο και πιο αβέβαιο. Σύμφωνα με τη σλοβενική Προεδρία, το Συμβούλιο τον Φεβρουάριο του 2008 εκ νέου προγραμματίσει την έναρξη του SIS II για το μήνα Σεπτέμβριο του 2009.³¹ Συνειδητοποιώντας πως το μέλλον του σχεδίου SIS II βρίσκεται πλέον σε οριακό σημείο, δημιουργήθηκε μια ομάδα υπουργικού επιπέδου, αποτελούμενη από εκείνα τα κράτη μέλη που τάχθηκαν υπέρ της ανάπτυξης του SIS II, ονομαζόμενοι ως Φίλοι του SIS II – Friends of SIS II, σε μια προσπάθεια να δοθεί ώθηση και μια ισχυρότερη πολιτική καθοδήγηση.³²

Όμως οι δοκιμές που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του 2008 και οι περαιτέρω τεχνικές δυσκολίες, δυσκόλεψαν το έργο και την επιτυχία της άτυπης αυτής ομάδας. Μια μικρή ομάδα κρατών μελών, με επικεφαλής τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Αυστρία, που ξεκίνησαν μια σειρά άτυπων συναντήσεων μεταξύ των εθνικών τους τεχνικών εμπειρογνομόνων. Αν και υπήρξαν δύσπιστοι σχετικά με τη σκοπιμότητα του SIS II, αλλά έχοντας τη θέληση να έχουν ένα σύστημα με τις νέες λειτουργίες του SIS II, άρχισαν να εξετάζουν εναλλακτικά σενάρια και καταρτίστηκε μια νέα λύση που να βασίζεται στη χρήση της τεχνικής αρχιτεκτονικής του παλαιότερου SIS, αλλά με την προσθήκη των νέων λειτουργιών. Οι εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στο σχεδιασμό του εναλλακτικού σεναρίου, κατάφεραν να εκπονήσουν και να αναπτύξουν μια προτεινόμενη λύση ώστε να την παρουσιάσουν στην ομάδα εργασίας SIS TECH του Συμβουλίου (το SIS I+RE). Τον Φεβρουάριο

²⁹ Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής σχετικά με την ανάπτυξη της έκθεσης προόδου του SIS II Ιούλιος – Δεκέμβριος 2007 SEC (2008) 552, Βρυξέλλες 07/05/2008.

³⁰ Έκθεση της Επιτροπής για το SIS II, Ιούλιος – Δεκέμβριος 2008 COM(2009) 24/03/2009.

³¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 28/02/2008, 6796/08

³² Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 28/02/2008, 6796/08

του 2009, το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων ζήτησε ολοκληρωμένη μελέτη με σκοπό να κάνει μια σε βάθος σύγκριση του SIS II και των προηγούμενων συστημάτων.³³ Συμφώνησε επίσης ένα σχέδιο αντιμετώπισης κρίσεων για την ανάλυση και την επιδιόρθωση προβλημάτων και σφαλμάτων στο SIS II και δημιούργησε ένα διοικητικό συμβούλιο για τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των εθνικών εμπειρογνομώνων και της Επιτροπής.

Τα αποτελέσματα της συγκριτικής έκθεσης παρουσιάστηκαν πριν από τη συνεδρίαση του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων τον Ιούνιο του 2009, όπου η πλειοψηφία των κρατών μελών, με εξαίρεση τη Γαλλία, τη Γερμανία και την Αυστρία, συμφώνησαν να συνεχιστεί η ανάπτυξη του νέου συστήματος πληροφοριών. Τα κράτη μέλη θεώρησαν επίσης ότι είχαν επενδύσει πολύ χρόνο και πόρους στο αρχικό σχέδιο SIS II ώστε να εγκαταλείψουν σε τόσο προχωρημένο στάδιο. Παρόλα αυτά, το Συμβούλιο συμφώνησε, μετά από επιμονή της Γαλλίας, της Γερμανίας και της Αυστρίας, να διατηρήσει το SIS 1+ RE, και επέβαλλε στην Επιτροπή δύο «τεστ ορόσημο» για το SIS II.³⁴ Εάν το SIS II αποτύγχανε στις δοκιμές αυτές, το έργο θα κρινόταν ως άκυρο και η ανάπτυξη θα μεταφερόταν στο SIS 1 + RE.

Οι προετοιμασίες για αυτό το σχέδιο έκτακτης ανάγκης ξεκίνησαν όταν οι γαλλικές αρχές δημοσίευσαν πρόσκληση υποβολής προσφορών την 1η Απριλίου 2009 για την ανάπτυξη του SIS 1 + RE. Η προσφορά στη συνέχεια απονεμήθηκε στη γαλλική εταιρεία ATOS, που ήταν ο υπεύθυνος ανάδοχος για την ανάπτυξη του SIS I.

2.3. Αιτίες των καθυστερήσεων και οι τεχνικές ελλείψεις του SIS II

Ορισμένες απρόβλεπτες προκλήσεις έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στις καθυστερήσεις και στα τεχνικά προβλήματα που ταλαιπώρησαν την ανάπτυξη του SIS II. Για παράδειγμα, η Επιτροπή αναγκάστηκε να θέσει το έργο σε αναμονή για αρκετούς μήνες το 2005, ως αποτέλεσμα της απόφασης του Πρωτοδικείου σχετικά με τη νομική πρόκληση που κορυφώθηκε από έναν ανεπιτυχή πάροχο.³⁵ Επιπλέον, η Επιτροπή έχει βιώσει επαναλαμβανόμενα προβλήματα σχετικά με την κακή απόδοση της εξωτερικής εταιρείας η οποία είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη της κεντρικής μονάδας του SIS II. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν αρκετοί διαρθρωτικοί παράγοντες οι οποίοι, έχουν διαδραματίσει σοβαρό ρόλο στην παρεμπόδιση της προόδου του έργου.

Πρώτον, το γεγονός ότι το SIS II ήταν υπό ανάπτυξη για πέντε χρόνια χωρίς νομική βάση έθεσε τις βάσεις των τεχνικών προβλημάτων που προέκυψαν σε μεταγενέστερο στάδιο. Η αρχική απόφαση να αναπτυχθεί μια αρχιτεκτονική του πιο ευέλικτου και εκτεταμένου SIS II, με σκοπό να καθοριστεί πολύ νωρίτερα η έκβαση των διαπραγματεύσεων σχετικά με το SIS II, αναμφίβολα αύξησε την τεχνική πολυπλοκότητα του έργου. Επιπλέον, η απόφαση να ξεκινήσουν οι εργασίες σχετικά

³³ Συμπεράσματα του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της 28/02/2008, 6796/08.

³⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της 04/06/2009.

³⁵ *Capgemini Nederland BV v Commission*, Case No. T 447/04 [2005].

με το σύστημα προτού διευκρινιστούν ακριβώς οι λειτουργίες και τα χαρακτηριστικά του, ως αποτέλεσμα της τεράστιας πίεσης που δέχθηκε η Επιτροπή για να επιταχύνει την έναρξη της τεχνικής ανάπτυξης του συστήματος, υπήρξε ένας παράγοντας που περισσότερο επιβράδυνε και παρά επιτάχυνε την υλοποίησε το έργο. Από τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν προέκυψε ότι η αόριστη φύση των αποφάσεων στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σήμαινε ότι οι αρχικές προδιαγραφές του συστήματος στερούνταν λεπτομερών χαρακτηριστικών. Ως αποτέλεσμα, οι νομοθετικές πράξεις που διέπουν το SIS II, όταν εγκρίθηκαν τελικά το 2006, δεν ανταποκρίνονται πλήρως με τις αρχικές τεχνικές προδιαγραφές που παραδόθηκαν στους εξωτερικούς αναδόχους. Αυτό κατέστησε αναγκαία την αναθεώρηση της σύμβασης, εκ νέου σχεδιασμό των τεχνικών προδιαγραφών και καθυστερήσεις στην ανάπτυξη του συστήματος.³⁶

Δεύτερον, η Επιτροπή και το Συμβούλιο έθεσαν ένα μη ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα σχετικά με την έναρξη λειτουργίας του συστήματος, οδηγούμενοι από την ανάγκη να έχουν το SIS II έτοιμο και σε πλήρη λειτουργία ώστε να καταστεί δυνατή η ένταξη σε αυτό των νέων κρατών μελών το 2006. Η πολιτική απροθυμία να αναγνωριστεί αυτή η υπερβολικά φιλόδοξη χρονική διορία, είχε ευρύτερες επιπτώσεις στην κατεύθυνση του έργου, όπως για παράδειγμα, στην έγκριση του SISone4all ως ενδιάμεση λύση. Οδήγησε επίσης στην αύξηση των επιπέδων δυσαρέσκειας εξαιτίας της κακής διαχείρισης του έργου από την Επιτροπή.

Τρίτον, το σχέδιο SIS II έχει χαρακτηριστεί από τον κατακερματισμό της λήψης αποφάσεων και την αύξηση των παρεμβάσεων από τα κράτη μέλη και το Συμβούλιο, εν μέσω επικρίσεων της υποτιθέμενης ανικανότητας της Επιτροπής να διαχειριστεί το έργο SIS II. Για παράδειγμα, παρεμβάσεις όπως η πρόταση του εναλλακτικού σεναρίου, SIS 1+ RE, και την επιβολή των δοκιμών - ορόσημο, δεν έχουν συμβάλει στην εξομάλυνση της αναπτυξιακής διαδικασίας του έργου. Τέλος, τα κράτη μέλη ισχυρίστηκαν ότι αποκλείστηκαν από την Επιτροπή στα πρώτα στάδια της τεχνικής ανάπτυξης του έργου, παραλείποντας να αναγνωρίσει ότι αποτελούσαν βασικούς παράγοντες στη διαδικασία και αγνοώντας τη συμβολή των εθνικών εμπειρογνομώνων.³⁷

2.4. Οι τελικές δοκιμές και η επιτυχής λειτουργία του SIS II

Στις 30/11/2009, καθορίστηκε από το Συμβούλιο ως τελική προθεσμία για την ολοκλήρωση των δοκιμών η 29/01/2010. Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, εκπόνησε τα αναγκαία στοιχεία για την εφαρμογή των συμπερασμάτων αυτών του Συμβουλίου. Συνεπώς, κατά την περίοδο αυτή, πραγματοποιήθηκαν εργασίες σε τρεις βασικούς τομείς: - Πραγματοποίηση της δοκιμής - Προετοιμασία για πιθανό εναλλακτικό τεχνικό σενάριο και - Επανεξέταση των απαιτήσεων του συστήματος για την έναρξη λειτουργίας του.

³⁶ Μεταξύ του 2003 και του 2010 η Επιτροπή επισύναψε πέντε διαφορετικά συμβόλαια με την εξωτερική ανάδοχο εταιρεία προγραμματισμού για την ανάπτυξη του SIS II.

³⁷ J. Parkin, σελ. 17-18

Η πραγματοποίηση της δοκιμής έγινε μεταξύ 21ης και 24ης Ιανουαρίου 2010, σύμφωνα με τους όρους δοκιμής και τις τεχνικές παραμέτρους που συζητήθηκαν και συμφωνήθηκαν με τα κράτη μέλη πριν από τις δοκιμές. Αν και η συμπεριφορά του κεντρικού συστήματος ήταν σχετικά σταθερή κατά τις πρώτες 25 ώρες, προέκυψαν σοβαρά προβλήματα κατά τις υπόλοιπες 47 ώρες. Ο ανάδοχος της Επιτροπής για την εξασφάλιση της ποιότητας, καθώς και ένας εξωτερικός ανάδοχος εξουσιοδοτημένος από τα κράτη μέλη πραγματοποίησαν πλήρη τεχνική ανάλυση των αποτελεσμάτων των δοκιμών. Όπως αναφέρεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2009, τα αποτελέσματα των δοκιμών των σημείων αναφοράς πρέπει να αξιολογήσει και να επικυρώσει η Επιτροπή από κοινού με το διοικητικό συμβούλιο συνολικού προγράμματος (GPMB) και την ειδική ομάδα SIS II.

Μετά την εμπειριστατωμένη τεχνική ανάλυση, την αξιολόγηση και την επικύρωση των αποτελεσμάτων, η δοκιμή θεωρήθηκε μη αποδεικτική από μεγάλη πλειοψηφία τεχνικών εμπειρογνομόνων των κρατών μελών του GPMB και της ειδικής ομάδας SIS II. Η Επιτροπή ακολούθησε τη συμβουλή τους και η δοκιμή επαναλήφθηκε σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2009 που προβλέπουν ότι «Οι δοκιμές που κρίνονται ως μη αποδεικτικές, θα επαναλαμβάνονται έως ότου κριθούν ανεπιτυχείς ή επιτυχείς».

Η εκ νέου διεξαγωγή της δοκιμής του σημείου αναφοράς πραγματοποιήθηκε μεταξύ 2 και 5 Μαρτίου 2010. Η πλειοψηφία των κρατών μελών (13 από τους 16 σχετικούς φορείς εμπειρογνομόνων) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εκ νέου διεξαγωγή της δοκιμής ήταν «επιτυχής». Το πλαίσιο της γενικής δοκιμής ήταν το ακόλουθο: εντός των 72 ωρών της δοκιμής, υποβλήθηκαν σε επεξεργασία 860.180 συναλλαγές που αφορούν τη δημιουργία, την ενημέρωση και τη διαγραφή καταχωρήσεων, η καθεμία εντός τριών λεπτών όπως προβλέπεται στη συμφωνία για το επίπεδο υπηρεσιών. Από τα 26.844.897 ερωτήματα που εστάλησαν κατά τις 72 ώρες δοκιμής φορτίου στα 26.834.528 (99,96%) δόθηκε απάντηση από το κεντρικό σύστημα εντός του χρόνου ενός δευτερολέπτου που προβλέπεται από τη συμφωνία για το επίπεδο υπηρεσιών (στην πλειοψηφία των υπόλοιπων ερωτημάτων δόθηκε απάντηση σε λιγότερο από τρία δευτερόλεπτα). Όλα τα μηνύματα που ελήφθησαν αναγνωρίστηκαν σωστά από το κεντρικό σύστημα.

Κατά την περίοδο των δοκιμών το κεντρικό σύστημα κατέδειξε ότι επεξεργάζεται κατά μέσον όρο 100 τυποποιημένα ερωτήματα ανά δευτερόλεπτο και 3,3 συναλλαγές ανά δευτερόλεπτο. Η Επιτροπή διαπίστωσε σε όλη την περίοδο του πρώτου σημείου αναφοράς ότι το γενικό κλίμα συνεργασίας με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών στο πλαίσιο του GPMB κατά τη δοκιμή του σημείου αναφοράς ήταν πολύ αποδοτικό.³⁸

Κατά συνέπεια, το Συμβούλιο ΔΕΥ αποφάσισε, στις 23 Απριλίου 2010, ότι η ανάπτυξη του SIS II θα συνεχιστεί με βάση το σημερινό σχέδιο SIS II και κάλεσε την

³⁸ Έκθεση της Επιτροπής, Βρυξέλλες 05/11/2010, COM(2010) 633 final.

Επιτροπή, κατά τη σύνοδό του στις 3 και 4 Ιουνίου 2010, να του υποβάλει λεπτομερές συνολικό χρονοδιάγραμμα για την έναρξη λειτουργίας του SIS II. Το χρονοδιάγραμμα αυτό θα πρέπει να επιβεβαιωθεί ως δεσμευτικό κατά προτίμηση πριν από το τέλος Ιουλίου 2010 και το αργότερο στη σύνοδο του Συμβουλίου της 7ης-8ης Οκτωβρίου 2010.

Η Επιτροπή παρουσίασε στο Συμβούλιο ΔΕΥ της 3ης-4ης Ιουνίου 2010 χρονοδιάγραμμα υψηλού επιπέδου για την έναρξη λειτουργίας του SIS II το οποίο θα πρέπει να επιβεβαιωθεί στο Συμβούλιο ΔΕΥ του Οκτωβρίου. Το χρονοδιάγραμμα αυτό ορίζει ως προθεσμία για την έναρξη λειτουργίας το πρώτο τρίμηνο του 2013.

Τελικά, την 09/04/2013, το SIS II τέθηκε επιτυχώς σε λειτουργία, αν και με 7 χρόνια καθυστέρηση και τα κόστη υλοποίησης να εκτοξεύονται από τα 20 εκ. δολάρια που αρχικώς είχαν προβλεφθεί, στα 160 εκ. δολάρια.

2.4. Οι ομάδες εμπειρογνομών και ο ανταγωνισμός για τον έλεγχο του σχεδίου SIS II

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, μια σύνθετη διάταξη ομάδων, επιτροπών, συμβουλίων και ομάδων εργασίας έχουν προκύψει στο πλαίσιο της διακυβέρνησης του SIS II. Οι ομάδες αυτές αποτελούνται από μέλη αστυνομικών συμβουλίων, εθνικών τεχνικών εμπειρογνομών, δημόσιων υπάλληλων που εκπροσωπούν εθνικά υπουργεία εσωτερικών και των σωμάτων τάξης και ασφαλείας, και παρέχουν μια πλατφόρμα πάνω στην οποία κατασκευάστηκε ένα δίκτυο εμπειρογνωμοσύνης για να μπορέσει να αναπτυχθεί το SIS II. Παρά την αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη συνολική τη διαχείριση του έργου, αυτές οι δομές εργασίας επέτρεψαν σε αρκετούς παράγοντες να αποκτήσουν επιρροή πάνω στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη του νέου συστήματος, προκαλώντας όμως έτσι τον κατακερματισμό και διασπορά της λήψης αποφάσεων σχετικά με το SIS II.

Ήδη το 2010 υπήρχαν τουλάχιστον 12 οργανισμοί οι οποίοι παρείχουν μια πλατφόρμα για την εμπειρογνωμοσύνη και τη διακυβερνητική συνεργασία πάνω στο SIS II. Αυτές περιλαμβάνουν τις επίσημες ομάδες εργασίας που δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο του Συμβουλίου, εκ των οποίων οι πιο σημαντικές είναι η Επιτροπή του άρθρου 36 (CATS), και οι ομάδες εργασίας SISTECH και SIS-SIRENE. Υπάρχουν επίσης αρκετές ομάδες οι οποίες διαδραματίζουν ενεργό και σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο της διαδικασίας της τροπολογίας που διευθύνει η Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένης της επιτροπής SISVIS, η οποία περιλαμβάνει τις υπο-ομάδες του SIS II TECH και SIRENE, καθώς και τα συμβουλευτικά όργανα, την Change Management Board (CMB) και η συμβουλευτική ομάδα δοκιμών (TAG). Το έργο του SISVIS συμπληρώνεται περαιτέρω από την τακτική, άτυπη συνάντηση σε επίπεδο ΕΕ των διαχειριστών του έργου για την ανάπτυξη των εθνικών συστημάτων.³⁹

³⁹ Commission staff working document, Report on the global schedule and budget for the entry into operation of the second generation Schengen Information System (SIS II), SEC(2010) 1138 final, Brussels, 21/09/2010.

2.5. SIS II Task Force, οι Φίλοι του SIS II και το Διοικητικό Συμβούλιο Συνολικού Προγράμματος

Τρεις άτυπες ομάδες, ιδίως όμως η Task Force SIS II, οι Φίλοι του SIS II, και το Διοικητικό Συμβούλιο Συνολικού Προγράμματος (GPMB), έχουν παίξει σημαντικό ρόλο σε διάφορα στάδια της ανάπτυξης του έργου από το 2006. Όλες δημιουργήθηκαν σε κρίσιμα σημεία κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης του έργου, και η υλοποίησή τους μαρτυρεί την αυξανόμενη δυσαρέσκεια και δυσπιστία πάνω από το χειρισμό Επιτροπής της ανάπτυξης του SIS II του. Αυτές όμως δεν είναι οι μοναδικές άτυπες ομάδες που έχουν προκύψει σε διαφορετικά σημεία κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου.

Ωστόσο, η Task Force SIS II, οι Φίλοι του SIS II και το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Διοικητικού συμβουλίου είναι οι μόνες ομάδες που έχουν ενσωματωθεί στο πλαίσιο της διακυβέρνησης σχετικά με το SIS II. Αντικατοπτρίζουν έναν πολιτικό συμβιβασμό, ένα μέσο βάσει του οποίου οι αντιπρόσωποι των κρατών μελών και οι εθνικοί αστυνομικοί εμπειρογνώμονες συνεργάζονται πιο στενά στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, και μπορεί να θεωρηθεί ως απτή εκδήλωση των αγώνων για τον έλεγχο του σχεδίου SIS II. Οι δραστηριότητες από αυτές τις ομάδες είναι ιδιαίτερα αδιαφανείς και η αποκάλυψη πληροφοριών σχετικά με τη συμμετοχή τους καθώς και η ανακοίνωση της ημερήσιας διάταξης έχει αποδειχθεί δύσκολη.

Η Task Force SIS II δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης που περιέλαβε τις προετοιμασίες για την διεύρυνση του χώρου Σένγκεν το 2007. Η ομάδα ανεπίσημα θεσπίστηκε με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου ΔΕΥ τον Οκτώβριο το 2006 στον οποίο τα κράτη μέλη συμφώνησαν να συσταθεί μια άτυπη ομάδα με το όνομα Task Force, η οποία να αποτελείται από εμπειρογνώμονες που αποσπώνται από τα ενδιαφερόμενα κράτη κράτη, για να βοηθήσει το έργο του Συμβουλίου, σε συνεργασία με την Επιτροπή, σχετικά με την τη διαχείριση και το συντονισμό του σχεδίου SIS II, συμπεριλαμβανομένης της κατάστασης της προετοιμασίας όλων των κρατών μελών.

Η ομάδα συνεδρίαζε στο περιθώριο των συνεδριάσεων οι οποίες συγκαλούνταν από την Επιτροπή, ωστόσο, η Επιτροπή δεν συμμετείχε στις συνεδριάσεις της Task Force SIS II. Η ομάδα ήταν πιο δραστήρια κατά τη διάρκεια της περιόδου μετά την ίδρυσή της το 2006, και συνετέλεσε σημαντικό ρόλο στο να αναδείξει στο Συμβούλιο τις δύσκολες σχέσεις μεταξύ των εθνικών εμπειρογνομένων και της Επιτροπής.

Η ομάδα Φίλοι του SIS II (Friends of SIS II) δημιουργήθηκε από το Συμβούλιο τον Φεβρουάριο του 2008, μετά τις αποτυχημένες δοκιμές που έλαβαν χώρα για τη λειτουργία του SIS II και αποτέλεσε μια μορφή απάντησης στις αμφιβολίες των κρατών-μελών οι οποίες σχετίζονταν με τη συνέχιση του σχεδίου για το SIS II. Παρά τον τίτλο της ομάδας, η αρχική πρωτοβουλία προήλθε από εκείνα τα κράτη-μέλη τα οποία ήταν περισσότερο αμφίβολα για το μέλλον του έργου. Ωστόσο, αυτοί οι αρχικοί «φίλοι», ή μάλλον οι σκεπτικιστές του SIS II, σύντομα ενώθηκαν από τα κράτη-μέλη και από το ενδιαφέρον για τη διατήρηση της πορείας του έργου,

ενώ ακόμη εμφάνισαν ενδιαφέρον στο να εξασφαλιστούν οι ιδέες τους στις ομαδικές συζητήσεις.

Η ομάδα συστάθηκε σε υπουργικό επίπεδο, ενώ τέθηκε σε ισχύ από την Προεδρία του Συμβουλίου και από τους συμμετέχοντες της Επιτροπής, μαζί με τους εθνικούς εμπειρογνώμονες. Ο επίσημος ρόλος της ομάδας, όπως όρισε το Συμβούλιο του Φεβρουαρίου 2008, ήταν να υποστηρίξει τις προετοιμασίες του SIS II σε εθνικό επίπεδο, σε συνεργασία με την Task Force SIS II. Ωστόσο, στην πράξη, η ομάδα είχε υπερβεί τον ρόλο της και επηρεάστηκε προς την κατεύθυνση να καθοδηγεί τις αποφάσεις και συζητήσεις σχετικά με το κεντρικό σύστημα. Όπως προέκυψε κατά τη διάρκεια συνεντεύξεων, η ομάδα τελικά έπεσε σε δυσμένεια. Κατά συνέπεια, στο SIS II άρχισαν να απασχολούνται άλλες ομάδες, ο ρόλος των Φίλων του SIS II έχει εξασθενήσει από το 2009 και βαθμιαία αντικαταστάθηκε από έναν άλλο σχηματισμό, το Global Programme Management Board - Διοικητικό Συμβούλιο Συνολικού Προγράμματος (GPMB).⁴⁰

Το GPMB ιδρύθηκε από την Επιτροπή στις αρχές του 2009 εν μέσω συνεχιζόμενης κρίσης που αφορούσε τα τεχνικά προβλήματα του κεντρικού συστήματος. Ο στόχος ήταν να καθιսυχαστεί η δυσαρέσκεια μεταξύ των κρατών μελών με το σχέδιο SIS II με το να τους χορηγηθεί μεγαλύτερη συμμετοχή στη διαχείριση και το συντονισμό της. Εγκρίθηκε από το Συμβούλιο του Ιουνίου του 2009 το οποίο κάλεσε την Επιτροπή. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου υπογραμμίζεται η εξασφάλιση διαφάνειας και διορατικότητας, όπως και η αυξημένη συμμετοχή των κρατών μελών στο πλαίσιο εφαρμογής μιας ενισχυμένης δομής διαχείρισης πληροφοριακών συστημάτων μεγάλης κλίμακας.

Το GPMB έγινε γρήγορα η πιο ενεργή και σχετική ομάδα στην καθοδήγηση της προόδου του σχεδίου SIS II, και τον Ιούνιο του 2010 το καθεστώς της επισημοποιήθηκε με την υιοθέτηση των τροποποιημένων νομικών πράξεων που διέπουν τη μετάβαση στο SIS II.⁴¹ Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα καθώς και η αποδοτικότητα, τα μέλη περιορίζονται σε ένα μέγιστο οκτώ εθνικών εμπειρογνομώνων, σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κανονισμού 541/2010.

⁴⁰ <http://www.statewatch.org/news/2011/feb/eu-council-conclusions-sis-ii-feb-08.pdf>.

⁴¹ Κανονισμός 541/2010 και 542/2010 για τη μετάβαση από το SIS I+ στο SIS II.

3. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ SIS II

Η δημιουργία του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (Σ.Π.Σ. - SIS) προβλέφθηκε από τη διάταξη του άρθρου 92 της Σύμβασης Εφαρμογής Συμφωνίας Σένγκεν (Σ.Ε.Σ.Σ.). Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, τα Συμβαλλόμενα Μέρη δημιουργούν και συντηρούν ένα κοινό σύστημα πληροφοριών. Αυτό παρέχει τη δυνατότητα στις αρμόδιες Αρχές να έχουν στη διάθεσή τους καταχωρήσεις για πρόσωπα και αντικείμενα, κατά τη διενέργεια αστυνομικών και τελωνειακών ελέγχων, καθώς και κατά τη διενέργεια των συνοριακών ελέγχων και αναγνωρίσεων.

Με την ανάπτυξη, τη δημιουργία και τελικά την επιτυχή λειτουργία του SIS II την 09/04/2013, ο Κανονισμός (ΕΚ) 1987/2006 αποτελεί πλέον τη νομοθετική βάση η οποία διέπει τη λειτουργία του SIS II όσον αφορά τις διαδικασίες καταχωρίσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του τίτλου IV της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (πρώην πρώτος πυλώνας). Έχει συμπληρωθεί με απόφαση σχετικά με τις διαδικασίες, η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του τίτλου IV της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (πρώην τρίτος πυλώνας). Ενώ επιπρόσθετα, πλέον η αναγκαία νομοθετική βάση, η οποία θα διέπει τη λειτουργία του SIS II, όσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι η Απόφαση 2007/533/ΔΕΥ.

Το γεγονός ότι η απαιτούμενη νομική βάση για τη ρύθμιση της λειτουργίας του SIS II απαρτίζεται από χωριστές πράξεις δεν επηρεάζει την αρχή σύμφωνα με την οποία το SIS II αποτελεί ενιαίο σύστημα πληροφοριών που πρέπει να λειτουργεί ως τέτοιο. Κατά συνέπεια, ορισμένες διατάξεις των εν λόγω πράξεων είναι σκόπιμο να είναι πανομοιότυπες και στα δύο νομοθετήματα.⁴²

3.1. Η Αρχιτεκτονική του SIS II

Έτσι, το ΣΠΣ 2 ή SIS II, όπως και ο προκάτοχός του, το ΣΠΣ και SIS I+, αποτελείται από δύο τμήματα: το Κεντρικό Σύστημα και τα Εθνικά Συστήματα – ένα σε κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος – τα οποία είναι συνδεδεμένα με το κεντρικό σύστημα του SIS II. Η λειτουργία του στηρίζεται στον κανόνα ότι τα Εθνικά Συστήματα δεν ανταλλάσσουν μεταξύ τους τις πληροφορίες, αλλά μέσω της χρησιμοποίησης του Κεντρικού Συστήματος.

Το δε κεντρικό σύστημα (κεντρικό SIS II) αποτελείται από:

- λειτουργία υποστήριξης (CS-SIS) που περιέχει μια βάση δεδομένων, τη «βάση δεδομένων του SIS II»,

- ομοιόμορφη εθνική διεπαφή (NI-SIS).

Το CS-SIS, το οποίο παρέχει την τεχνική εποπτεία και διοίκηση, εδρεύει στο Στρασβούργο της Γαλλίας, ενώ στο Sankt Johann im Pongau της Αυστρίας βρίσκεται το εφεδρικό σύστημα CS-SIS, το οποίο θα μπορεί να διενεργεί όλες τις λειτουργίες

⁴² Κανονισμός 1987/2006 Εκτίμηση (4).

του βασικού CS-SIS σε περίπτωση βλάβης. Ακόμη, το CS-SIS παρέχει τις υπηρεσίες που απαιτούνται για την ενημέρωση της βάσης δεδομένων του SIS II καθώς και για την πραγματοποίηση αναζητήσεων σε αυτή. Για τα κράτη – μέλη που χρησιμοποιούν εθνικό αντίγραφο, το CS-SIS παρέχει απευθείας on – line ενημέρωση των εθνικών αντιγράφων, διασφαλίζει τον συγχρονισμό και συνοχή μεταξύ των εθνικών αντιγράφων και της βάσης δεδομένων του SISII, και παρέχει λειτουργία αρχικοποίησης και αποκατάστασης των εθνικών αντιγράφων.

Το εθνικό σύστημα (N.SIS II) κάθε κράτους μέλους, αποτελείται από τα εθνικά συστήματα δεδομένων που επικοινωνούν με το κεντρικό SIS II. Ένα N.SIS II μπορεί να περιλαμβάνει αρχείο δεδομένων (εθνικό αντίγραφο) το οποίο περιέχει πλήρες αντίγραφο της βάσης δεδομένων του SIS II ή τμήματος αυτής.

Ακόμη, το σύστημα SIS II απαρτίζεται και από μία επικοινωνιακή υποδομή ανάμεσα σε NI-SIS και CS-SIS που παρέχει κρυπτογραφημένο εικονικό δίκτυο χρησιμοποιούμενο μόνο για τα δεδομένα του SIS II και για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των τμημάτων SIRENE.

Το εθνικό σύστημα N.SIS II κάθε κράτους – μέλους, αποτελείται από τα εθνικά συστήματα δεδομένων που επικοινωνούν με το κεντρικό SIS II. Ένα N.SIS II μπορεί να περιλαμβάνει το εθνικό αντίγραφο, το οποίο είναι ένα αρχείο δεδομένων που περιέχει πλήρες αντίγραφο της βάσης δεδομένων του SIS II ή ένα τμήμα αυτής. Κάθε κράτος μέλος είναι αρμόδιο για την εγκατάσταση, λειτουργία, και τη συντήρηση του εθνικού N.SIS II και για τη σύνδεση αυτού με το NI-SIS. Η δε εισαγωγή, ενημέρωση, διαγραφή και αναζήτηση των δεδομένων του SIS II πραγματοποιείται μέσω των εθνικών συστημάτων. Το εθνικό αντίγραφο χρησιμεύει για την αυτόματη αναζήτηση δεδομένων στο έδαφος κάθε κράτους μέλους που χρησιμοποιεί τέτοιο αντίγραφο. Δεν είναι δυνατή όμως η αναζήτηση δεδομένων οι οποίοι παρέχονται στα N.SIS άλλων κρατών.

Ακόμη, το σύστημα SIS II απαρτίζεται και από μία επικοινωνιακή υποδομή ανάμεσα σε NI-SIS και CS-SIS που παρέχει κρυπτογραφημένο εικονικό δίκτυο χρησιμοποιούμενο μόνο για τα δεδομένα του SIS II και για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των τμημάτων SIRENE.

3.2. Τα γραφεία SIRENE

Το σύστημα SIS II αποσκοπεί, σύμφωνα με την Απόφαση 2007/533 και τον Κανονισμό 1987/2006, στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου ασφάλειας εντός του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανόμενης της τήρησης της δημόσιας τάξης και ασφάλειας και της προστασίας της ασφάλειας στο έδαφος των κρατών μελών και στην εφαρμογή των διατάξεων του τίτλου IV της συνθήκης ΕΚ σχετικά με την κυκλοφορία των προσώπων στο έδαφος των κρατών μελών, με τη χρησιμοποίηση πληροφοριών που διαβιβάζονται μέσω του συστήματος αυτού.

Ο σκοπός των Συμφωνιών Σένγκεν είναι η επίτευξη του στόχου της ελεύθερης διέλευσης των εσωτερικών συνόρων, από όλους τους υπηκόους των κρατών μελών και η ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων και υπηρεσιών. Θεμελιώδης όρος όμως των Συμφωνιών ήταν ότι η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα δε θα έθετε σε κίνδυνο την ασφάλεια και τη δημόσια τάξη. Έτσι, ήταν αναγκαία η δημιουργία ενός οργάνου, ενός μηχανισμού, ο οποίος θα ήταν αναγκαίος για να λειτουργήσει το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν. Το όργανο αυτό είναι τα γραφεία SIRENE. Τα γραφεία αυτά είναι υπεύθυνα για τη διαβίβαση οποιασδήποτε συμπληρωματικής πληροφορίας σε περίπτωση που υπάρχει καταχώριση στο Σύστημα Πληροφοριών και ο χρήστης επιζητά επιπρόσθετες πληροφορίες.⁴³

Το SIS II περιλαμβάνει μόνο τις πληροφορίες (δηλαδή τα δεδομένα καταχώρισης) που είναι απαραίτητες για την ταυτοποίηση ενός φυσικού προσώπου ή ενός αντικειμένου και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τις νομικές πράξεις SIS II, τα κράτη μέλη ανταλλάσσουν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις εκάστοτε καταχωρίσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων των νομικών πράξεων SIS II, καθώς και για την απρόσκοπτη λειτουργία του SIS II, είτε σε διμερή είτε σε πολυμερή βάση.

Το εν λόγω σύστημα, που συγκροτήθηκε με σκοπό την ανταλλαγή συμπληρωματικών πληροφοριών, ονομάστηκε “SIRENE”, ένα ακρωνύμιο που σχηματίζεται από τα αρχικά των λέξεων που απαρτίζουν τον ορισμό του συστήματος στα αγγλικά: “Supplementary Information REquest at the National Entries”.

Συμπληρωματικές πληροφορίες, σύμφωνα με την Απόφαση 2007/533 και τον Κανονισμό 1987/2006, είναι οι πληροφορίες που δεν έχουν αποθηκευτεί στο SIS II, συνδέονται ωστόσο με τις καταχωρίσεις του SIS II, οι οποίες πρέπει να ανταλλάσσονται:

- Προκειμένου τα κράτη μέλη να διαβουλεύονται μεταξύ τους ή να αλληλοενημερώνονται κατά την εισαγωγή της καταχώρισης,
- Μετά από εντοπισμό καταχώρισης ώστε να είναι δυνατό να ληφθούν τα ενδεδειγμένα μέτρα
- Όταν δεν μπορεί να αναληφθεί η απαιτούμενη δράση,
- Σε σχέση με την ποιότητα των δεδομένων του SIS II,
- Σε σχέση με τη συμβατότητα και την προτεραιότητα των καταχωρίσεων,
- Σε σχέση με την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης.

Σύμφωνα με την Απόφαση και τον Κανονισμό SIS II, η ανταλλαγή των συμπληρωματικών πληροφοριών πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του εγχειριδίου SIRENE και μέσω της επικοινωνιακής υποδομής. Κάθε κράτος μέλος προβαίνει στη σύσταση εθνικού τμήματος SIRENE, σύμφωνα με το κοινό άρθρο 7 παράγραφος 2 των νομικών πράξεων SIS II. Η εν λόγω υπηρεσία χρησιμεύει ως ενιαίο σημείο επαφής για τα κράτη μέλη και λειτουργεί πλήρως σε εικοσιτετράωρη

⁴³ Σακελλαρίου Κ., Το Σύστημα Πληροφοριών Schengen, σελ. 127

βάση επτά ημέρες την εβδομάδα, με σκοπό την ανταλλαγή συμπληρωματικών πληροφοριών σε σχέση με την εισαγωγή καταχωρίσεων και για την ανάληψη ενδεδειγμένων μέτρων σε περιπτώσεις ταυτοποίησης φυσικών προσώπων και αντικειμένων που έχουν καταχωριστεί στο SIS II και εντοπίζονται κατόπιν θετικού αποτελέσματος αναζήτησης.

Τα κύρια καθήκοντα των τμημάτων SIRENE είναι να μεριμνούν για την ανταλλαγή όλων των συμπληρωματικών πληροφοριών για τους εξής σκοπούς:

- α) προκειμένου τα κράτη μέλη να διαβουλεύονται μεταξύ τους ή να αλληλοενημερώνονται κατά την εισαγωγή καταχώρισης (π.χ. κατά την εισαγωγή καταχωρίσεων με σκοπό τη σύλληψη)
- β) έπειτα από θετική απάντηση, ώστε να καθίσταται δυνατή η λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων (π.χ. ταυτοποίηση καταχώρισης)
- γ) όταν δεν μπορεί να αναληφθεί η απαιτούμενη δράση (π.χ. προσθήκη ειδικής ένδειξης)
- δ) σε σχέση με την ποιότητα των δεδομένων του SIS II (π.χ. όταν δεδομένα έχουν καταχωριστεί παράνομα ή περιέχουν πραγματικό σφάλμα), συμπεριλαμβανομένης της επικύρωσης των εξερχόμενων και της επαλήθευσης των εισερχόμενων καταχωρίσεων, εφόσον τούτο προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο
- ε) σε σχέση με τη συμβατότητα και την προτεραιότητα των καταχωρίσεων (π.χ. κατά τον έλεγχο της ύπαρξης πολλαπλών καταχωρίσεων)
- στ) σε σχέση με τα δικαιώματα των προσώπων που αφορούν τα δεδομένα, ιδίως το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται από την εκτελεστική απόφαση 2015/219 της Επιτροπής να μεριμνήσουν ώστε όλοι οι εθνικοί φορείς που είναι επιφορτισμένοι με τη διεθνή αστυνομική συνεργασία, συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων SIRENE, να οργανωθούν με συγκροτημένο τρόπο, ούτως ώστε να αποφεύγονται οι συγκρούσεις αρμοδιοτήτων και οι αλληλεπικαλύψεις κατά την εκτέλεση της εργασίας τους.

Τα πρότυπα στα οποία βασίζεται η συνεργασία μέσω των τμημάτων SIRENE είναι τα ακόλουθα:

Διαθεσιμότητα

Κάθε τμήμα SIRENE πρέπει να βρίσκεται σε πλήρη λειτουργία 24 ώρες το εικοσιτετράωρο, επτά ημέρες την εβδομάδα, προκειμένου να είναι σε θέση να αντιδρά, εντός της προθεσμίας, όπως απαιτείται στην ενότητα. Ομοίως επί εικοσιτετράωρου βάσης και επί επτά ημέρες την εβδομάδα πρέπει επίσης να παρέχονται αναλύσεις, υποστήριξη και λύσεις σε τεχνικά και νομικά θέματα.

Αδιάλειπτη λειτουργία

Κάθε τμήμα SIRENE συγκροτεί εσωτερική δομή που διασφαλίζει τον αδιάλειπτο χαρακτήρα της διαχείρισης, του προσωπικού και της τεχνικής υποδομής.

Εμπιστευτικότητα

Κατ' εφαρμογή του κοινού άρθρου 11 των νομικών πράξεων SIS II, το σύνολο του προσωπικού των τμημάτων SIRENE υπόκειται στους οικείους εθνικούς κανόνες περί επαγγελματικού απορρήτου ή σε άλλες ισοδύναμες υποχρεώσεις εχεμύθειας. Η ανωτέρω υποχρέωση ισχύει ακόμη και αφού τα μέλη του προσωπικού παύσουν να ασκούν τα καθήκοντά τους ή να απασχολούνται στη συγκεκριμένη θέση εργασίας.

Προσβασιμότητα

Για να μπορεί να ανταποκρίνεται στο καθήκον παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών, το προσωπικό του τμήματος SIRENE πρέπει να διαθέτει άμεση ή έμμεση πρόσβαση σε κάθε συναφή εθνική πληροφορία και σε συμβουλές εμπειρογνομώνων.

3.3. Κανόνες μεταγραμματισμού/γλωσσικής μεταγραφής

Η αξιοπιστία του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, το οποίο έχει σχεδιαστεί για τη διαφύλαξη της Δημόσιας Τάξης και Ασφάλειας στα κράτη – μέλη του χώρου Σένγκεν, εξαρτάται από την ακρίβεια των δεδομένων – πληροφοριών που είναι καταχωρισμένα σε αυτό. Η καταχώριση μη ακριβών δεδομένων, αναφορικά με την ταυτότητα ενός προσώπου, μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την προσωπική ελευθερία άλλου ατόμου, ειδικά σε περίπτωση καταχώρισης του άρθρου 26 της Απόφασης 2007/533 (αναζήτηση – σύλληψη με σκοπό την έκδοση). Η καταχώριση στοιχείων ταυτότητας με λατινικούς χαρακτήρες, δεν δημιουργεί ιδιαίτερα προβλήματα στις περισσότερες χώρες του χώρου Σένγκεν. Πρόβλημα όμως είναι δυνατό να δημιουργηθεί, σε περίπτωση, για παράδειγμα, ελληνικού ή βουλγάρικου ονόματος. Σε αυτήν την περίπτωση, η καταχώριση λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τους κανόνες μεταγραμματισμού ή γλωσσικής μεταγραφής (transliteration rules).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα του παρελθόντος αποτελεί η Υπόθεση C-168-91: Χρήστος Κωνσταντινίδης κατά Stadt Altenstein. Το δικαστήριο Amtsgericht Tubingen υπέβαλλε προδικαστικό ερώτημα προς το ΔΕΕ, καθώς ο Έλληνας υπήκοος, κάτοικος Altensteig Γερμανίας, ζήτησε το όνομά του στο βιβλίο γάμου να αναγράφεται Konstantinidis και όχι Konstadinidis ή Hrestos Konstantinides. Πλέον, οι κανόνες μεταγραμματισμού είναι συγκεκριμένοι και ίδιοι σε όλα τα κράτη – μέλη του χώρου Σένγκεν, ενώ το προσωπικό των Αρχών κάθε συμβαλλόμενου μέρους έχει πρόσβαση στους κανόνες αυτούς. Οι κανόνες μεταγραμματισμού, είναι οι εξής:

Κανόνες μεταγραμματισμού Schengen

Special character	After transliteration	Special character	After transliteration	Special character	After transliteration
Ά	A	Ь	B	У	U
Ǽ	AE	В	V	Ф	F
À	AA	Д	D	Ы	Y
Č	C	Ђ	D	Ѣ	IE
Ď	D	Э	E	З	IU
Ě	E	Й	I	Я	IA
Ĝ	G	Ї	I	Г	G
Ĥ	H	Л	L	Н	N
İ	I	Н	N	Р	R
Ј	J	П	P	С	S
Κ	K	Р	R	С	S
Ĺ	L	С	S	Г	G (except Belorussian & Serbian = H)
Ń	N	Ж	ZH (except Serbian = Z)	Ж	I (except Ukrainian = Y)
Ñ	N ή NXX	И	I (except Ukrainian = Y)	Х	KH (except Serbian & FYROM=H)
ø	OE	Ц	CH (except Serbian = C)	Ц	SH (except Serbian = S)
ó	O	Ч	SHCH (except Bulgarian = SHT)	Ш	G (except Serbian & FYROM = GJ)
Ř	R	Щ	K (except Serbian & FYROM = KJ)	Щ	
Ś	S	ѣ		ѣ	
Ŧ	T	К		К	
ú	U				
Û	UE				
Ŵ	W				
Ŷ	Y				
Ž	Z				
Þ	TH				
İ	IJ				
ß	SS				

Δ/νση Πληροφορικής 2015

44

3.4. Συντονισμός μεταξύ SIS II, Europol, Eurojust και Interpol

Η καταχώριση προσώπων και αντικειμένων στο SIS II, έχει ως σκοπό την ενίσχυση της ασφάλειας στο χώρο Σένγκεν, χωρίς να υπάρχουν πλέον εσωτερικά σύνορα. Κατά συνέπεια, υπάρχουν πρόσωπα ή και αντικείμενα, που είναι καταχωρισμένα σε παράλληλους διαύλους πληροφοριών, όπως είναι το SIS II και η Interpol. Τελικός στόχος όμως παραμένει η καταπολέμηση του διεθνούς εγκλήματος,

⁴⁴ Πίνακας Υπηρεσίας Ν. SIS II Ελλάδας (Α.Ε.Α. Διεύθυνση Πληροφορικής)

αφού με την κατάργηση των εσωτερικών συνόρων από μόνη της, το διεθνές και διασυνοριακό έγκλημα είναι πιο εύκολο να αναπτυχθεί.

Ο χωριστός ρόλος των SIS II, Europol και Interpol, δεν είναι αρκετά σαφής στις κατά τύπους αστυνομικές και δικαστικές Αρχές, αν και έχουν διαφορετικά καθήκοντα και ακολουθούν διαφορετικές διαδικασίες.⁴⁵ Για τον λόγο αυτό η καταχώριση μέσω SIS II έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα και έχει προτεραιότητα έναντι της Interpol.

3.4.1. Πρόσβαση της Europol σε δεδομένα του SIS II

Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Ευρωπόλ - Europol), έχει δικαίωμα απευθείας πρόσβασης και αναζήτησης στα δεδομένα που έχουν εισαχθεί στο SIS II, σύμφωνα με τα άρθρα 26, 36 και 38 της Απόφασης 2007/533. Όταν, έπειτα από αναζήτηση που διενεργεί η Ευρωπόλ, εντοπίζεται η ύπαρξη καταχωρίσεως στο SIS II, η Ευρωπόλ ενημερώνει σχετικά το καταχωρούν κράτος μέλος όμως για τη χρήση των πληροφοριών που λαμβάνονται έπειτα από αναζήτηση στο SIS II απαιτείται η συγκατάθεση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Η Ευρωπόλ μπορεί να ανακοινώνει τις πληροφορίες αυτές σε τρίτα κράτη και τρίτους οργανισμούς μόνο με τη συγκατάθεση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους και δύναται να ζητήσει από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος την παροχή περισσότερων πληροφοριών.

Ακόμη, η Ευρωπόλ:

- καταγράφει κάθε πρόσβαση και αναζήτηση
- δεν συνδέει μέρη ούτε μεταφέρει δεδομένα του SIS II στα οποία έχει πρόσβαση σε οποιοδήποτε ηλεκτρονικό σύστημα συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων το οποίο διαχειρίζεται η Ευρωπόλ ή λειτουργεί σε αυτήν, δεν μεταφορτώνει ούτε αντιγράφει μέρη του SIS II σε άλλα αρχεία δεδομένων
- περιορίζει την πρόσβαση στα δεδομένα που έχουν καταχωρισθεί στο SIS II στο ειδικά εξουσιοδοτημένο προσωπικό της Ευρωπόλ
- λαμβάνει και εφαρμόζει τα μέτρα που προβλέπονται σχετικά με την ασφάλεια και την εμπιστευτικότητα
- επιτρέπει στην κοινή εποπτική αρχή eu-Lisa, να επιβλέπει τις δραστηριότητες της Ευρωπόλ κατά την άσκηση του δικαιώματός της για πρόσβαση και αναζήτηση σε δεδομένα που έχουν εισαχθεί στο SIS II.⁴⁶

3.4.2. Πρόσβαση της Eurojust σε δεδομένα του SIS II

Η Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurojust), δρύθηκε με την Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε από την Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008. Το έργο της Eurojust είναι η βελτίωση της αποδοτικότητας των εθνικών δικαστικών και διωκτικών αρχών κατά την αντιμετώπιση του σοβαρού διασυνοριακού και οργανωμένου εγκλήματος και η γρήγορη και αποτελεσματική παραπομπή των εγκληματιών στη δικαιοσύνη. Το όραμα της Eurojust είναι να αποτελέσει τον κύριο

⁴⁵ Παπακωνσταντής Γ., Συμφωνίες Σένγκεν, σελ. 52

⁴⁶ Άρθρο 41 Απόφασης 2007/533.

δρώντα και το κέντρο εμπειρογνωμοσύνης για την αποτελεσματική δράση κατά του οργανωμένου διασυνοριακού εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αποστολή της είναι η υποστήριξη και ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών αρχών για την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος που επηρεάζει την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κάθε ένα από τα 28 κράτη μέλη αποσπά ένα ανώτερο εκπρόσωπο στην έδρα της Eurojust στη Χάγη. Οι εκπρόσωποι αυτοί είναι έμπειροι εισαγγελείς, δικαστές ή και αστυνομικοί με αντίστοιχες αρμοδιότητες. Έργο τους είναι να φέρουν σε πέρας την εντολή της Eurojust ως προς το συντονισμό των εθνικών αρχών σε κάθε στάδιο της έρευνας και της δίωξης εγκλημάτων. Ακόμη, επιλύουν τα πρακτικά προβλήματα που προκύπτουν από τις διαφορές μεταξύ των νομικών συστημάτων των κρατών μελών.

Τα Εθνικά Μέλη υποστηρίζονται από Αναπληρωτές, Βοηθούς και Αποσπασμένους Εθνικούς Εμπειρογνώμονες. Στην περίπτωση ύπαρξης συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ της Eurojust και μιας τρίτης χώρας, τότε δύνανται να εργάζονται στη Eurojust Δικαστές-Σύνδεσμοι από τη συγκεκριμένη τρίτη χώρα. Επί του παρόντος, υπάρχουν αποσπασμένοι Δικαστές-Σύνδεσμοι στη Eurojust από τη Νορβηγία και τις ΗΠΑ. Η πρόσφατη νομοθεσία της ΕΕ προβλέπει επίσης ότι η Eurojust δύναται να τοποθετήσει Δικαστές-Συνδέσμους σε τρίτες χώρες. Η Eurojust φιλοξενεί επίσης τις γραμματείες του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου, του Δικτύου των σημείων επαφής για τη γενοκτονία, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και τα εγκλήματα πολέμου και του Δικτύου των Κοινών Ομάδων Έρευνας.

Επιπρόσθετα υποστηρίζεται από προσωπικό περίπου 260 ατόμων, το οποίο διασφαλίζει τη γρήγορη απόκριση σε αιτήματα βοήθειας από τις εθνικές αρχές και άλλα όργανα της ΕΕ ενώ ακόμη ασχολείται με περίπου 2000 υποθέσεις ετησίως ενώ διεξάγει περίπου 200 συντονιστικές συναντήσεις ετησίως. Στις συναντήσεις αυτές έρχονται σε επαφή οι εθνικές δικαστικές και διοικητικές αρχές από τα κράτη μέλη και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, από τρίτες χώρες. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων αυτών, επιλύονται ζητήματα που σχετίζονται με υποθέσεις και αναπτύσσονται σχέδια επιχειρησιακών δράσεων, όπως ταυτόχρονες συλλήψεις και έρευνες.

Οι συντονιστικές συναντήσεις εστιάζουν σε συγκεκριμένα παραδείγματα εγκλημάτων τα οποία προσδιορίζονται ως προτεραιότητες από το Συμβούλιο της ΕΕ: τρομοκρατία, διακίνηση ναρκωτικών, εμπορία ανθρώπων, απάτη, διαφθορά, έγκλημα στον κυβερνοχώρο (cybercrime), νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα βρώμικου χρήματος) και άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με την ύπαρξη ομάδων οργανωμένου εγκλήματος στην οικονομία.

Η Eurojust βοηθά επίσης στην επίλυση συγκρούσεων δικαιοδοσίας σε περιπτώσεις όπου περισσότερες από μία εθνικές αρχές είναι σε θέση να αναλάβουν την έρευνα ή τη δίωξη για μια συγκεκριμένη υπόθεση. Η Eurojust διευκολύνει την εκτέλεση διεθνών δικαστικών εργαλείων, όπως το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης.

Παρέχει τέλος, τη χρηματοδότηση για τη σύσταση και τις επιχειρησιακές ανάγκες των Κοινών Ομάδων Έρευνας.⁴⁷

Τα εθνικά μέλη της Eurojust και οι βοηθοί τους, στα πλαίσια της εντολής που τους ανατίθεται, έχουν δικαίωμα πρόσβασης και αναζήτησης στα δεδομένα που έχουν εισαχθεί στο SIS II. Όταν, έπειτα από αναζήτηση που διενεργεί εθνικό μέλος της Eurojust, εντοπίζεται η ύπαρξη καταχωρίσεως στο SIS II, το εν λόγω μέλος ενημερώνει το κράτος μέλος που έχει προβεί στην καταχώριση. Οι πληροφορίες που λαμβάνονται από την αναζήτηση αυτή δύνανται να διαβιβάζονται προς τρίτες χώρες και τρίτους οργανισμούς μόνο με τη συγκατάθεση του κράτους μέλους που προέβη στην καταχώριση.

Κάθε πρόσβαση και αναζήτηση που διενεργεί εθνικό μέλος της Eurojust ή βοηθός του εγγράφεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί τήρησης αρχείου σε εθνικό επίπεδο (άρθρο 12 Απόφασης 2007/533), ενώ ακόμη καταγράφεται η κάθε χρήση που πραγματοποίησε το πρόσωπο αυτό σε δεδομένα στα οποία είχε πρόσβαση. Επίσης, κανένα μέρος του SIS II δεν συνδέεται με ηλεκτρονικό σύστημα συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων το οποίο διαχειρίζεται η Eurojust ή λειτουργεί σε αυτήν, ούτε μεταφέρονται σε τέτοιο σύστημα τα περιεχόμενα στο SIS II δεδομένα στα οποία έχουν πρόσβαση τα εθνικά μέλη ή οι βοηθοί τους και κανένα μέρος του SIS II δεν μεταφορτώνεται σε άλλα αρχεία δεδομένων. Η δε πρόσβαση σε δεδομένα που εισάγονται στο SIS II επιτρέπεται μόνο στα εθνικά μέλη και στους βοηθούς τους και δεν επεκτείνεται στο προσωπικό της Eurojust.

4. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ –ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ

Οι κατηγορίες δεδομένων που περιέχει το SIS II είναι οι ακόλουθες:

- Πρόσωπα για τα οποία έχει εισαχθεί η καταχώριση και
- Αντικείμενα που απαριθμούνται στα άρθρα 36 (διακριτική παρακολούθηση – ειδικός έλεγχος) και 38 (αντικείμενα που πρέπει να κατασχεθούν ή να χρησιμοποιηθούν ως ποινικά στοιχεία σε ποινική διαδικασία) της Απόφασης SIS II.

Τα στοιχεία σχετικά με τα πρόσωπα για τα οποία έχει εισαχθεί καταχώριση περιορίζονται στα ακόλουθα:

- επώνυμο ή επώνυμα και όνομα ή ονόματα, το ονοματεπώνυμο του προσώπου κατά τη γέννηση, τυχόν ονοματεπώνυμα που έχουν χρησιμοποιηθεί κατά το παρελθόν και τυχόν ψευδώνυμα, τα οποία μπορούν να εισάγονται χωριστά
- τυχόν ιδιαίτερα, αντικειμενικά και αναλλοίωτα φυσικά χαρακτηριστικά
- ημερομηνία και τόπος γέννησης
- φύλο
- φωτογραφίες
- δακτυλικά αποτυπώματα

⁴⁷ <http://www.eurojust.europa.eu/Pages/languages/el.aspx>

- ιθαγένεια ή ιθαγένειες
- ένδειξη ότι το πρόσωπο οπλοφορεί, είναι βίαιο ή έχει αποδράσει
- λόγος της καταχώρισης
- αρχή που εισάγει την καταχώριση
- μνεία της απόφασης βάσει της οποίας εισάγεται η καταχώριση
- ακολουθητέα τακτική
- σύνδεσμος ή σύνδεσμοι με άλλες καταχωρίσεις που έχουν εισαχθεί στο SIS II
- είδος του αδικήματος.

Βέβαια, πριν την εισαγωγή μιας καταχώρισης, τα κράτη μέλη αποφασίζουν αν η καταλληλότητα, η συνάφεια και η σπουδαιότητα της συγκεκριμένης περίπτωσης δικαιολογεί την καταχώριση στο SIS II.

4.1. Προσθήκη ειδικής ένδειξης

Το άρθρο 24 της Απόφασης 2007/533 (SIS II) προβλέπει τις ακόλουθες περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει την προσθήκη ειδικής ένδειξης:

i) εφόσον ένα κράτος μέλος εκτιμά ότι η εκτέλεση μιας καταχώρισης που έχει εισαχθεί δυνάμει των άρθρων 26, 32 ή 36 της απόφασης SIS II αντίκειται στην εθνική του νομοθεσία, τις διεθνείς του υποχρεώσεις ή τα ουσιώδη εθνικά του συμφέροντα, μπορεί να ζητεί εκ των υστέρων την προσθήκη ειδικής ένδειξης στην καταχώριση, ώστε το ληπτέο μέτρο που ορίζεται στη συγκεκριμένη καταχώριση να μην εκτελεστεί στο έδαφός του. Την ειδική ένδειξη αποθέτει το τμήμα SIRENE του καταχωρίζοντος κράτους μέλους.

ii) Για να είναι σε θέση κάθε κράτος μέλος να ζητήσει την απόθεση της ειδικής ένδειξης σε καταχώριση του άρθρου 26, όλα τα κράτη μέλη ειδοποιούνται αυτομάτως για κάθε νέα καταχώριση της κατηγορίας αυτής μέσω της ανταλλαγής συμπληρωματικών πληροφοριών.

iii) Εάν το καταχωρίζον κράτος μέλος ζητήσει, σε κατεπείγουσες και σοβαρές περιπτώσεις, την εκτέλεση του επιβαλλόμενου μέτρου, το κράτος μέλος εκτέλεσης εξετάζει τη δυνατότητα να αποσύρει την ειδική ένδειξη που αποτέθηκε κατ' εντολή του. Σε περίπτωση που το κράτος μέλος εκτέλεσης είναι πράγματι σε θέση να αποσύρει την ειδική ένδειξη, προβαίνει στις αναγκαίες ενέργειες για την άμεση εκτέλεση του επιβαλλόμενου μέτρου.

β) Εναλλακτική διαδικασία προβλέπεται μόνο για καταχωρίσεις με σκοπό τη σύλληψη.

γ) Όταν προστίθεται ειδική ένδειξη σε καταχωρίσεις για εξαφανισθέντα πρόσωπα και καταχωρίσεις για τη διενέργεια διακριτικών ή ειδικών ελέγχων, η καταχώριση δεν εμφανίζεται στην οθόνη όταν ο χρήστης ανατρέχει στο σύστημα.

δ) Ένα κράτος μέλος δεν ζητεί την προσθήκη ειδικής ένδειξης για τον λόγο και μόνο ότι ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος είναι το καταχωρίζον κράτος μέλος. Η προσθήκη ειδικής ένδειξης ζητείται μόνο κατά περίπτωση.

Ειδική ένδειξη προστίθεται μόνο κατόπιν αίτησης ή συμφωνίας άλλου κράτους - μέλους. Ακόμη, ένα κράτος - μέλος μπορεί να ζητήσει τη διαγραφή ειδικής ένδειξης που ζητήθηκε στο παρελθόν, αμέσως μόλις παύσει να ισχύει ο λόγος που υπαγόρευσε την προσθήκη της. Αυτό μπορεί να συμβεί, ειδικότερα, εάν η εθνική νομοθεσία έχει αλλάξει ή εάν περαιτέρω ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την υπόθεση αποκαλύψει ότι δεν υφίστανται πλέον οι περιστάσεις για την προσθήκη ειδικής ένδειξης σύμφωνα με την Απόφαση 2007/533.

4.2. Κατηγορίες δεδομένων - καταχωρίσεων

4.2.1. Άρθρο 26 της Απόφασης 2007/533 - καταχωρίσεις που αφορούν πρόσωπα τα οποία αναζητούνται με σκοπό τη σύλληψη και παράδοση ή την έκδοσή τους

Το άρθρο 26 της Απόφασης 2007/533 είναι το πρώην άρθρο 95 της Σύμβασης Εφαρμογής Συνθήκης Σένγκεν, αναφέρεται δηλαδή σε καταχωρίσεις προσώπων που διώκονται βάσει Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης, με σκοπό την παράδοση ή την έκδοση στην χώρα που έχει προβεί στην καταχώριση.

Τα κράτη μέλη που εισάγουν καταχώριση στο SIS II με σκοπό την έκδοση ανακοινώνουν σε όλα τα κράτη μέλη, το ταχύτερο δυνατό, τα ακόλουθα δεδομένα μέσω της ανταλλαγής συμπληρωματικών πληροφοριών:

- την αρχή από την οποία προέρχεται η αίτηση συλλήψεως
- την ύπαρξη εντάλματος συλλήψεως ή πράξεως ανάλογης ισχύος ή καταδικαστικής αποφάσεως
- τη φύση και τον νομικό χαρακτηρισμό της αξιόποινης πράξεως
- την περιγραφή των περιστάσεων τελέσεως της αξιόποινης πράξεως, συμπεριλαμβανομένων του χρόνου, του τόπου και του βαθμού συμμετοχής στην πράξη αυτή του καταχωρισμένου προσώπου
- κατά το μέτρο του δυνατού, τις συνέπειες της αξιόποινης πράξεως
- οποιαδήποτε άλλη πληροφορία, η οποία είναι χρήσιμη ή αναγκαία για την εκτέλεση της καταχωρίσεως.⁴⁸

Οι περισσότερες καταχωρίσεις με σκοπό τη σύλληψη φυσικού προσώπου συνοδεύονται από Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης. Εντούτοις, βάσει καταχώρισης με σκοπό τη σύλληψη, υπάρχει επίσης η δυνατότητα προσωρινής κράτησης ενόψει της εξασφάλισης αίτησης έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 16 της ευρωπαϊκής σύμβασης

⁴⁸ Άρθρο 29 Απόφασης 2007/533.

περί εκδόσεως. Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης ή η αίτηση έκδοσης, πρέπει να έχουν εκδοθεί από δικαστική αρχή η οποία να διαθέτει την εξουσία για την πράξη αυτή στο καταχωρίζον κράτος μέλος. Κατά την εισαγωγή καταχώρισης με σκοπό τη σύλληψη και παράδοση, εισάγεται στο SIS II αντίγραφο του αρχικού Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης. Είναι δυνατή η εισαγωγή μετάφρασης του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης σε μία ή περισσότερες από τις επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

Επιπλέον, στην καταχώριση προστίθενται φωτογραφίες, καθώς και τα δακτυλικά αποτυπώματα του φυσικού προσώπου, στην περίπτωση που είναι διαθέσιμα. Οι συναφείς πληροφορίες, περιλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης ή της αίτησης έκδοσης, οι οποίες έχουν παρασχεθεί σε σχέση με πρόσωπα που καταζητούνται για να συλληφθούν ενόψει της παράδοσης ή έκδοσής τους πρέπει να είναι διαθέσιμες στο τμήμα SIRENE κατά τον χρόνο εισαγωγής της καταχώρισης. Στο πλαίσιο αυτό διενεργείται έλεγχος για να εξασφαλίζεται ότι οι πληροφορίες είναι πλήρεις και παρουσιάζονται σωστά. Τα κράτη μέλη δύνανται να εισάγουν περισσότερα του ενός Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης για κάθε καταχώριση με σκοπό τη σύλληψη και φέρουν την ευθύνη για τη διαγραφή του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης που έχουν παύσει να ισχύουν, καθώς επίσης για τη διερεύνηση του κατά πόσον στην καταχώριση επισυνάπτονται άλλα Ευρωπαϊκά Εντάλματα Σύλληψης, και για την παράταση της ισχύος της καταχώρισης εφόσον κρίνεται αναγκαίο.

Πέραν του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης, το κράτος μέλος που έχει επισυνάψει σε καταχώριση με σκοπό τη σύλληψη, πρέπει επίσης να έχει διαθέσιμη την επισύναψη μεταφράσεων των Ευρωπαϊκών Ενταλμάτων Σύλληψης, εν ανάγκη σε αυτοτελή δυαδικά αρχεία. Αδιαμφισβήτητα, το SIS II αποτελεί το πιο αποτελεσματικό μέσο για τον εντοπισμό αναζητούμενων προσώπων και αντικειμένων στον Ευρωπαϊκό Χώρο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, οι καταχωρήσεις των διεθνώς διωκόμενων προσώπων στο SIS II ανέρχονται στις 34.569, μεταξύ των οποίων, οι 667 αντιστοιχούν σε εθνικές μας καταχωρήσεις δυνάμει ελληνικών Ευρωπαϊκών Ενταλμάτων Σύλληψης⁴⁹.

4.2.2. Άρθρο 24 του Κανονισμού 1987/2006 - καταχωρίσεις που αφορούν πρόσωπα με σκοπό την απαγόρευση εισόδου ή διαμονής

Το άρθρο 24 του Κανονισμού SIS II είναι το πρώην άρθρο 96 της ΣΕΣΣ, δηλαδή αναφέρεται σε καταχωρήσεις για πρόσωπα υπηκόους τρίτης χώρας στα οποία δεν επιτρέπεται η είσοδος ή διαμονή στον χώρο Σένγκεν (ανεπιθύμητοι αλλοδαποί).

Η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με υπηκόους τρίτων χωρών για τους οποίους εισάγεται καταχώριση βάσει του άρθρου 24 του κανονισμού SIS II επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν αποφάσεις σε περίπτωση εισόδου ή αίτησης για χορήγηση θεώρησης. Αν το εκάστοτε φυσικό πρόσωπο βρίσκεται ήδη στην

⁴⁹ Επίσημα στοιχεία του Οργανισμού eu-Lisa (7-1-2016).

επικράτεια του κράτους μέλους, η ανταλλαγή πληροφοριών επιτρέπει στις εθνικές αρχές να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για τη χορήγηση τίτλου διαμονής ή θεώρησης για διαμονή μακράς διαρκείας ή για την απέλαση. Στην παρούσα ενότητα οι αναφορές στις θεωρήσεις αφορούν τις θεωρήσεις μακράς διαρκείας, εκτός εάν σαφώς διευκρινίζεται διαφορετικά (π.χ. θεώρηση επιστροφής).

Καταχώριση εισάγεται όταν η απόφαση των αρμοδίων διοικητικών αρχών ή δικαστηρίων είχε ως αιτιολογία απειλή κατά της δημόσιας τάξης ή ασφάλειας ή κατά της εθνικής ασφάλειας που ενδέχεται να συνιστά η παρουσία υπηκόου τρίτης χώρας επί του εδάφους κράτους μέλους. Αυτή είναι ιδίως η περίπτωση:

- υπηκόου τρίτης χώρας ο οποίος έχει καταδικαστεί σε κράτος μέλος για αξιόποινή πράξη επισύρουσα ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους
- υπηκόου τρίτης χώρας εις βάρος του οποίου υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι διέπραξε σοβαρές αξιόποινες πράξεις ή εις βάρος του οποίου υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι προτίθεται να διαπράξει τέτοιες πράξεις στο έδαφος κράτους μέλους

Καταχώριση μπορεί επίσης να εισάγεται όταν η απόφαση των αρμοδίων διοικητικών αρχών ή δικαστηρίων είχε ως αιτιολογία ότι εις βάρος του υπηκόου τρίτης χώρας έχει επιβληθεί το μέτρο της απέλασης, άρνησης εισόδου ή απομάκρυνσης, το οποίο δεν αναβλήθηκε ούτε ανεστάλη και περιέχει ή συνοδεύεται από απαγόρευση εισόδου ή, κατά περίπτωση, απαγόρευση διαμονής, στηριζόμενη στη μη τήρηση του εθνικού δικαίου περί εισόδου ή διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών.⁵⁰

Η διεξαγωγή των διαδικασιών ενημέρωσης που καθορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 4 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν και των διαδικασιών διαβούλευσης που καθορίζονται στο άρθρο 25 της σύμβασης Σένγκεν υπάγεται στις αρμοδιότητες των αρχών που είναι αρμόδιες για τους συνοριακούς ελέγχους και για την έκδοση τίτλων διαμονής ή θεωρήσεων. Καταρχήν, τα τμήματα SIRENE δεν συμμετέχουν στις διαδικασίες αυτές παρά μόνο με σκοπό τη διαβίβαση συμπληρωματικών πληροφοριών οι οποίες σχετίζονται άμεσα με τις καταχωρίσεις (π.χ. γνωστοποίηση θετικού αποτελέσματος αναζήτησης, αποσαφήνιση ταυτότητας), καθώς και τη διαγραφή καταχωρίσεων. Ωστόσο, τα τμήματα SIRENE δύνανται επίσης να συμπράττουν στη διαβίβαση συμπληρωματικών πληροφοριών αναγκαίων για την απέλαση υπηκόου τρίτης χώρας ή την απαγόρευση εισόδου σε υπήκοο τρίτης χώρας, ενώ είναι δυνατό να συμμετέχουν στη διαβίβαση συμπληρωματικών πληροφοριών που προκύπτουν ως αποτέλεσμα των εν λόγω ενεργειών. Η οδηγία 2004/38/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου δεν είναι εφαρμοστέα στην Ελβετία και ως εκ τούτου, στην περίπτωση θετικού αποτελέσματος αναζήτησης για υπήκοο τρίτης χώρας που απολαύει του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας,

⁵⁰ Άρθρο 24 Κανονισμού 1987/2006.

πραγματοποιείται κανονική διαδικασία διαβούλευσης μεταξύ της Ελβετίας, του καταχωρίζοντος κράτους μέλους και κάθε άλλου κράτους μέλους που μπορεί να κατέχει συναφείς πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας του υπηκόου τρίτης χώρας.

4.2.3. Άρθρο 32 της Απόφασης 2007/533 - καταχωρίσεις που αφορούν εξαφανισθέντα πρόσωπα

Δεδομένα σχετικά με πρόσωπα που έχουν εξαφανισθεί τα οποία πρέπει να τεθούν υπό προστασία ή/και για τα οποία χρήζει εξακρίβωσης ο τόπος στον οποίο βρίσκονται, καταχωρίζονται στο SIS II κατόπιν αιτήσεως της αρμόδιας αρχής του καταχωρούντος κράτους μέλους.

Οι κατηγορίες εξαφανισθέντων προσώπων που εισάγονται δύναται να είναι οι ακόλουθες:

- πρόσωπα που έχουν εξαφανιστεί και τα οποία πρέπει να τεθούν υπό προστασία τόσο για δική τους ασφάλεια και προστασία όσο και για την αποτροπή απειλών, δηλαδή ακολουθείται από τις Ελληνικές Αρχές συγκεκριμένα η διαδικασία της προστατευτικής φύλαξης,

- και πρόσωπα που έχουν εξαφανιστεί και δεν χρειάζεται να τεθούν υπό προστασία.

Σε περίπτωση ανεύρεσης εξαφανισμένου ατόμου, ενημερώνεται το ίδιο το πρόσωπο ότι αναζητείται και σε περίπτωση που συναινεί γίνεται γνωστοποίηση της διαμονής του στην Αρχή που το αναζητεί. Σε αντίθετη περίπτωση, η μόνη γνωστοποίηση που γίνεται είναι αυτή της ανεύρεσης. Σε περίπτωση που το πρόσωπο είναι ανήλικος, που έχει εγκαταλείψει την οικία του, τότε κρατείται και ειδοποιείται η Υπηρεσία ή το πρόσωπο που έχει υποβάλει σχετικό αίτημα, ώστε να παραλάβει τον ανήλικο.

Σύμφωνα με το εγχειρίδιο SIRENE, τα δεδομένα εξαφάνισης είναι τα εξής:

1. Τόπος, ημερομηνία και ώρα της εξαφάνισης
2. Περιστάσεις της εξαφάνισης - λεπτομέρειες του εξαφανισθέντος προσώπου:
3. Εικαζόμενη ηλικία.
4. Ύψος.
5. Χρώμα επιδερμίδας.
6. Χρώμα και σχήμα μαλλιών.
7. Χρώμα οφθαλμών.
8. Άλλα σωματικά χαρακτηριστικά (δηλαδή διατρήσεις του σώματος, παραμορφώσεις, ακρωτηριασμοί, τατουάζ, σημάδια, ουλές κ.λπ.).
9. Ψυχικά γνωρίσματα: τάσεις αυτοκτονίας, ψυχική ασθένεια, επιθετική συμπεριφορά κ.λπ.
10. Άλλες λεπτομέρειες: απαραίτητη ιατρική θεραπεία κ.λπ.
11. Ρούχα κατά τον χρόνο της εξαφάνισης.
12. Φωτογραφία: διαθέσιμη ή μη.
13. Έντυπο εν ζωή: διαθέσιμο ή μη.

Συναφείς πληροφορίες:

14. Πρόσωπο(-α) που ενδεχομένως συνόδευε(-αν) τον εξαφανισθέντα (και αριθμός ταυτότητας Σένγκεν, αν είναι διαθέσιμος).

15. Οχήματα που συνδέονται με την υπόθεση (και αριθμός ταυτότητας Σένγκεν, αν είναι διαθέσιμος).

16. Αν είναι διαθέσιμα: αριθμός κινητού τηλεφώνου – τελευταία σύνδεση, επαφή μέσω διαδικτυακών κοινωνικών δικτύων.

4.2.4. Άρθρο 34 της Απόφασης 2007/533- καταχωρίσεις που αφορούν πρόσωπα τα οποία αναζητούνται με σκοπό τη συμμετοχή σε δικαστική διαδικασία

Σύμφωνα με την Απόφαση 2007/533, με σκοπό τη γνωστοποίηση του τόπου διαμονής ή κατοικίας, τα κράτη μέλη καταχωρίζουν, με αίτηση της εκάστοτε αρμόδιας αρχής, στο SIS II δεδομένα σχετικά με:

- μάρτυρες
- πρόσωπα που καλούνται ή πρόσωπα αναζητούμενα τα οποία καλούνται να εμφανισθούν ενώπιον των δικαστικών αρχών στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας για να καταθέσουν σχετικά με πράξεις για τις οποίες διώκονται
- πρόσωπα στα οποία πρέπει να επιδοθεί καταδικαστική απόφαση ή άλλα έγγραφα στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας για να καταθέσουν σχετικά με πράξεις για τις οποίες διώκονται
- πρόσωπα προς τα οποία πρέπει να επιδοθεί κλήση να εμφανιστούν για να εκτίσουν στερητική της ελευθερίας ποινή.

Οι ζητούμενες πληροφορίες κοινοποιούνται στο αιτούν κράτος μέλος μέσω της ανταλλαγής συμπληρωματικών πληροφοριών. Επιπροσθέτως, σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος αναζήτησης (hit), ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:

α) ο πραγματικός τόπος διαμονής ή κατοικίας εξακριβώνεται με όλα τα μέσα που επιτρέπει η εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο εντοπίστηκε το εκάστοτε πρόσωπο

β) θεσπίζονται εθνικές διαδικασίες, όπως κρίνεται σκόπιμο, για να διασφαλίζεται ότι οι καταχωρίσεις διατηρούνται στο SIS II μόνο για το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την εκπλήρωση των σκοπών για τους οποίους εκδόθηκαν. Τα τμήματα SIRENE μπορούν να διαβιβάζουν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με καταχωρίσεις που έχουν εκδοθεί δυνάμει του άρθρου 34 της απόφασης SIS II και, στο πλαίσιο αυτό, νομιμοποιούνται να ενεργούν για λογαριασμό δικαστικών αρχών εφόσον οι διαβιβαζόμενες πληροφορίες εμπίπτουν στο πεδίο αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής.

4.2.5. Άρθρο 36 της Απόφασης 2007/533 - καταχωρίσεις που αφορούν πρόσωπα ή αντικείμενα με σκοπό τη διακριτική παρακολούθηση ή τον ειδικό έλεγχο

Δεδομένα σχετικά με πρόσωπα ή με οχήματα, πλοία, αεροσκάφη και εμπορευματοκιβώτια εισάγονται με σκοπό τη διακριτική παρακολούθηση ή τον

ειδικό έλεγχο, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους που εισάγει την καταχώριση. Μια τέτοια καταχώριση μπορεί να εισάγεται με σκοπό τη δίωξη για αδικήματα και την αποτροπή απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας, όταν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι το εν λόγω πρόσωπο σκοπεύει να διαπράξει ή διαπράττει σοβαρές αξιόποινες πράξεις, όπως οι αξιόποινες πράξεις του άρθρου 2 παράγραφος 2 της απόφασης-πλαϊσίου 2002/584/ΔΕΥ, ή όταν η συνολική εκτίμηση για το συγκεκριμένο άτομο, ιδίως βάσει αξιόποινων πράξεων τις οποίες έχει τελέσει κατά το παρελθόν, επιτρέπει να υποτεθεί ότι το πρόσωπο αυτό θα διαπράξει και στο μέλλον σοβαρές αξιόποινες πράξεις, όπως οι αξιόποινες πράξεις του άρθρου 2 παράγραφος 2 της απόφασης-πλαϊσίου 2002/584/ΔΕΥ. Οι διατάξεις αυτές στοχεύουν ιδιαίτερα στην καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας, ενώ πολλές από αυτές τις καταχωρήσεις αφορούν τρομοκράτες και πρόσωπα που συνδέονται, βάση πληροφοριών, με τη δράση του Ισλαμικού Κράτους.

Αν και στο άρθρο 26 του Κανονισμού 1987/2006 προβλέπεται η καταχώριση πολίτη τρίτης χώρας με σκοπό την άρνηση εισόδου ή διαμονής, ο οποίος είναι καταχωρισμένος στη λίστα τρομοκρατών του ΟΗΕ, στην πράξη ακολουθείται πλέον διαφορετική τακτική, δηλαδή το πρόσωπο που είναι ύποπτος απειλής ή τρομοκρατικής απειλής ή είναι γνωστός ως «ξένος μαχητής» (foreign fighter)⁵¹, καταχωρίζεται με σκοπό τη διακριτική παρακολούθηση. Αυτό συνέβη γιατί η καταχώριση με σκοπό την άρνηση εισόδου, συνοδεύεται από ανακοίνωση του μέτρου στο καταχωρισμένο πρόσωπο, οπότε οι τρομοκρατικές οργανώσεις θα μπορούσαν να γνωρίζουν ποιοι είναι γνωστοί στις Αρχές των χωρών Σένγκεν. Με την διακριτική παρακολούθηση το μέτρο δεν ανακοινώνεται στο καταχωρισμένο πρόσωπο, ενώ σε περίπτωση θετικής αναζήτησης ξένου μαχητή, ακολουθείται η τακτική αστυνομικής παρακολούθησης από αστυνομικά κλιμάκια.

Επιπρόσθετα, το 2014 κατά την προέλαση του Ισλαμικού Κράτους στη Συρία, αφαιρέθηκαν, πιθανόν από μέλη του Ισλαμικού κράτους και της Al-Nusra, από τις Συριακές Αρχές αρκετές εκατοντάδες από κενά και ασυμπλήρωτα διαβατήρια, τα οποία έπεσαν στα χέρια εξτρεμιστών. Χρειάστηκε να περάσει ένα σημαντικό διάστημα κάποιων μηνών μέχρι να καταφέρει το τμήμα Interpol Συρίας να ενημερώσει σχετικά με τους αριθμούς σειρών των εγγράφων που αφαιρέθηκαν ασυμπλήρωτα. Η Επιτροπή, σε μια προσπάθεια να θωρακίσει τον χώρο της ασφάλειας στην ΕΕ και να αντιδράσει αποτελεσματικά στην είσοδο ξένων μαχητών στο έδαφος Σένγκεν,⁵² πρότεινε την επέκταση των βιομετρικών δεδομένων στο SIS II, ώστε ήδη από τα μέσα του 2017 να είναι διαθέσιμη αυτοματοποιημένη αναζήτηση δαχτυλικών αποτυπωμάτων από όλα τα κράτη μέλη.⁵³

⁵¹ Κάποιο πρόσωπο χαρακτηρίζεται ως foreign fighter, όταν υπάρχουν πληροφορίες ότι συνδέεται με τα επιχειρησιακά τμήματα των τρομοκρατικών οργανώσεων Ισλαμικό Κράτος, Άλ Κάιντα, Al-Nusra, Daesh, Boko Haram κ.ά.

⁵² Περίπου το 30% των μαχητών του ΙΚ είναι πολίτες κρατών μελών του χώρου Σένγκεν – Πηγή: BBC News, what is the ISIS?

⁵³ COM(2016), 230 final, Brussels, 20/04/2016

Επιπλέον, μπορεί να εισάγεται καταχώριση σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, μετά από αίτηση των αρμοδίων για την κρατική ασφάλεια αρχών, στις περιπτώσεις ύπαρξης συγκεκριμένων ενδείξεων ότι οι πληροφορίες της καταχώρισης, είναι απαραίτητες για την αποτροπή σοβαρής απειλής, προερχόμενης από το εν λόγω πρόσωπο, ή άλλων σοβαρών απειλών κατά της εσωτερικής και εξωτερικής ασφαλείας. Το καταχωρούν κράτος μέλος, ενημερώνει σχετικά τα λοιπά κράτη μέλη. Κάθε κράτος μέλος καθορίζει σε ποιες αρχές διαβιβάζονται οι εν λόγω πληροφορίες. Καταχωρίσεις για οχήματα, σκάφη, αεροσκάφη και εμπορευματοκιβώτια μπορούν να εισάγονται όταν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι συνδέονται με σοβαρές αξιόποινες πράξεις σύμφωνα ή με σοβαρές απειλές.

Όταν διενεργούνται συννοριακοί έλεγχοι ή άλλοι αστυνομικοί και τελωνειακοί έλεγχοι στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους, σε περίπτωση διακριτικής παρακολούθησης ή ειδικού ελέγχου, συλλέγονται και κοινοποιούνται οι ακόλουθες πληροφορίες:

- το γεγονός ότι βρέθηκε το καταχωρισμένο πρόσωπο ή όχημα, πλοίο, αεροσκάφος ή εμπορευματοκιβώτιο
- ο τόπος, χρόνος ή λόγος του ελέγχου
- το δρομολόγιο και ο προορισμός του ταξιδιού
- τα πρόσωπα που συνοδεύουν τους ενδιαφερομένους ή τους επιβαίνοντες στο όχημα, πλοίο ή αεροσκάφος για τα οποία μπορεί ευλόγως να πιστεύεται ότι συνδέονται με τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα
- το χρησιμοποιούμενο σκάφος, αεροσκάφος ή εμπορευματοκιβώτιο
- τα μεταφερόμενα αντικείμενα
- τις περιστάσεις υπό τις οποίες εντοπίστηκε το πρόσωπο ή το όχημα, πλοίο, αεροσκάφος ή εμπορευματοκιβώτιο.

Οι πληροφορίες αυτές κοινοποιούνται με την ανταλλαγή συμπληρωματικών πληροφοριών, ενώ για τη συγκέντρωση των πληροφοριών αυτών, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διαφυλαχθεί η διακριτικότητα της παρακολούθησης. Επίσης, κατά τους ειδικούς ελέγχους, επιτρέπεται να υποβληθούν σε έρευνα πρόσωπα, οχήματα, πλοία, αεροσκάφη, εμπορευματοκιβώτια και μεταφερόμενα αντικείμενα σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου ενώ, εάν η νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους δεν επιτρέπει τη διενέργεια ειδικών ελέγχων, το εν λόγω μέτρο μετατρέπεται αυτομάτως στο εν λόγω κράτος μέλος σε διακριτική παρακολούθηση.

4.2.6. Άρθρο 38 της Απόφασης 2007/533 - καταχωρίσεις που αφορούν αντικείμενα τα οποία πρέπει να κατασχεθούν ή να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία σε ποινική διαδικασία

Στο SIS II εισάγονται δεδομένα σχετικά με αντικείμενα που αναζητούνται προκειμένου να κατασχεθούν ή να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία σε ποινική διαδικασία.

2. Καταχωρίζονται οι ακόλουθες εύκολα αναγνωρίσιμες κατηγορίες αντικειμένων:

- οχήματα κυλινδρισμού κινητήρα άνω των 50 κυβικών εκατοστών, πλοία και αεροσκάφη
- ρυμούλκες βάρους, χωρίς φορτίο, άνω των 750 χιλιογράμμων, τροχόσπιτα, βιομηχανικός εξοπλισμός, εξωλέμβιες μηχανές και εμπορευματοκιβώτια
- πυροβόλα όπλα
- ασυμπλήρωτα επίσημα έγγραφα που έχουν κλαπεί, υπεξαιρεθεί ή απολεσθεί
- εκδοθέντα έγγραφα ταυτότητας, όπως διαβατήρια, δελτία ταυτότητας, άδειες οδήγησης, τίτλοι παραμονής και ταξιδιωτικά έγγραφα που έχουν κλαπεί, υπεξαιρεθεί, απολεσθεί ή ακυρωθεί
- άδειες κυκλοφορίας οχημάτων και πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας που έχουν κλαπεί, υπεξαιρεθεί, απολεσθεί ή ακυρωθεί
- τραπεζογραμμάτια (προσημειωμένα χαρτονομίσματα)
- χρεόγραφα και μέσα πληρωμής, όπως επιταγές, πιστωτικές κάρτες, ομολογίες και μετοχές που έχουν κλαπεί, υπεξαιρεθεί, απολεσθεί ή ακυρωθεί

Τα υποχρεωτικά στοιχεία περιγραφής της ταυτότητας για τον έλεγχο της ύπαρξης πολλαπλών καταχωρίσεων για ένα όχημα περιλαμβάνουν: α) τον αριθμό πινακίδας κυκλοφορίας και/ή β) τον αναγνωριστικό αριθμό του οχήματος (VIN). Και οι δύο αριθμοί μπορεί να είναι καταχωρισμένοι στο SIS II.

Εάν από αναζήτηση διαπιστωθεί ότι υπάρχει καταχώριση για αντικείμενο το οποίο έχει εντοπισθεί, η αρχή η οποία συνδύασε τα δύο δεδομένα επικοινωνεί με την αρχή που εισήγαγε την καταχώριση, προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία για τα αναγκαία μέτρα. Για τον σκοπό αυτό, μπορούν να διαβιβάζονται και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με την παρούσα απόφαση. Οι πληροφορίες κοινοποιούνται μέσω της ανταλλαγής συμπληρωματικών πληροφοριών. Το κράτος μέλος που εντόπισε το αντικείμενο λαμβάνει μέτρα σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο.

5. ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΩΝ

5.1. Πρόσωπα

Οι καταχωρίσεις προσώπων που εισάγονται στο SIS II σύμφωνα με την Απόφαση και τον Κανονισμό SIS II, διατηρούνται μόνο για το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο εισήχθησαν. Εντός τριετίας όμως από την εισαγωγή μιας τέτοιας καταχωρίσεως στο SIS II, η σκοπιμότητα της διατήρησης της καταχωρίσεως επανεξετάζεται από το κράτος μέλος που την εισήγαγε. Το διάστημα αυτό είναι ενός έτους για την περίπτωση των καταχωρίσεων σχετικά με πρόσωπα κατά το άρθρο 36 της Απόφασης SIS II. Κάθε κράτος μέλος ορίζει μικρότερες περιόδους επανεξέτασης όπου αυτό ενδείκνυται βάσει του εθνικού του δικαίου. Το καταχωρούν κράτος μέλος μπορεί, εντός του ορισθέντος διαστήματος επανεξέτασης, να αποφασίζει, κατόπιν συνολικής και κατ' ιδίαν αξιολόγησης η οποία καταγράφεται, τη διατήρηση της καταχωρίσεως εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους εισήχθη.

Στην περίπτωση αυτή η παράγραφος 2 του Άρθρου 44 της Απόφασης SIS II διέπει επίσης τη διατήρηση της καταχώρισης. Η παράταση της διατήρησης της καταχώρισεως κοινοποιείται στο CS-SIS. Οι καταχωρίσεις διαγράφονται αυτομάτως μετά την παρέλευση της περιόδου επανεξέτασης της παραγράφου 2. Η ανωτέρω διάταξη δεν ισχύει σε περίπτωση που το κράτος μέλος που εισήγαγε την καταχώριση κοινοποίησε στο CS-SIS την παράταση διατήρησής της σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4. Το CS-SIS ενημερώνει αυτομάτως τα κράτη μέλη για την προγραμματισμένη διαγραφή δεδομένων από το σύστημα τέσσερις μήνες πριν από την εκτέλεσή της.

Πάντως, όσο και αν οι διατάξεις ορίζουν περί διαγραφής της καταχώρισης σε συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια, η διάταξη που δίνει την ευχέρεια στα κράτη μέλη να επανεξετάσουν τη σκοπιμότητα της διατήρησης, εν τέλει δίνει την απόλυτη ελευθερία στα κράτη μέλη να διατηρούν την καταχώριση, μόνο δικαιολογώντας προς τούτο ότι είναι σκόπιμο για το ίδιο κράτος μέλος να μην διαγραφεί η καταχώριση.

5.2. Αντικείμενα

Οι καταχωρίσεις για αντικείμενα που εισάγονται στο SIS II σύμφωνα με την παρούσα απόφαση διατηρούνται μόνον για το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο εισήχθησαν. Οι καταχωρίσεις για αντικείμενα που εισάγονται σύμφωνα με το άρθρο 36 της Απόφασης SIS II διατηρούνται επί πέντε έτη κατ' ανώτατο όριο. Οι καταχωρίσεις για αντικείμενα που εισάγονται σύμφωνα με το άρθρο 38 διατηρούνται επί δέκα έτη κατ' ανώτατο όριο. Οι περίοδοι διατήρησης που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 δύναται να παραταθούν εάν αυτό κριθεί απαραίτητο για τους σκοπούς για τους οποίους εκδόθηκε η καταχώριση. Στην περίπτωση αυτή, οι παράγραφοι 2 και 3 διέπουν επίσης τη διατήρηση της καταχώρισεως.

6. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΟΥ SIS II

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει για το οικείο N.SIS II τα απαιτούμενα μέτρα, στα οποία συμπεριλαμβάνεται σχέδιο ασφαλείας, ώστε:

1. να προβλέπεται η φυσική προστασία των δεδομένων, καθώς και σχέδια έκτακτης ανάγκης για την προστασία υποδομών ζωτικής σημασίας
2. να απαγορεύεται η είσοδος μη εξουσιοδοτημένων προσώπων στις εγκαταστάσεις όπου διεξάγεται η επεξεργασία των δεδομένων και ιδίως των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (έλεγχος της εισόδου στις εγκαταστάσεις)
3. να αποτρέπεται η μη εξουσιοδοτημένη ανάγνωση, αντιγραφή, τροποποίηση ή απομάκρυνση των μέσων αποθήκευσης δεδομένων (έλεγχος των μέσων αποθήκευσης δεδομένων)
4. να αποτρέπεται η μη εξουσιοδοτημένη καταχώριση δεδομένων και ο μη εξουσιοδοτημένος έλεγχος, καθώς και η μη εξουσιοδοτημένη τροποποίηση ή διαγραφή των καταχωρισμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (έλεγχος της καταχώρισεως σε αρχείο)
5. να αποτρέπεται η χρήση των συστημάτων αυτόματης επεξεργασίας δεδομένων από μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα με τη βοήθεια εξοπλισμού διαβίβασης δεδομένων (έλεγχος της χρήσης)
6. να εξασφαλίζεται ότι τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα για τη χρησιμοποίηση ενός συστήματος αυτόματης επεξεργασίας των δεδομένων

έχουν πρόσβαση μόνο στα δεδομένα που καλύπτονται από την παρεχόμενη εξουσιοδότηση και ότι για την πρόσβαση αυτή χρησιμοποιείται μόνον ατομικός και αποκλειστικός κωδικός και εμπιστευτικός τρόπος πρόσβασης (έλεγχος της πρόσβασης σε δεδομένα)

7. να εξασφαλίζεται ότι όλες οι αρχές με δικαίωμα πρόσβασης στο SIS II ή στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας των δεδομένων, καταρτίζουν καταστάσεις με τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των προσώπων που έχουν εξουσιοδοτηθεί να έχουν πρόσβαση στο σύστημα, να εισέρχονται σε αυτό, να ενημερώνουν, να διαγράφουν και να ερευνούν τα δεδομένα, και ότι οι προαναφερόμενες καταστάσεις είναι προσιτές στις εθνικές εποπτικές αρχές που μνημονεύονται στο άρθρο 60 χωρίς καθυστέρηση, κατόπιν σχετικής αιτήσεώς τους (χαρακτηριστικά του προσωπικού)
8. να εξασφαλίζεται η δυνατότητα να ελέγχεται και να εξακριβώνεται σε ποιες αρχές μπορούν να διαβιβάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με τη χρήση εξοπλισμού διαβίβασης των δεδομένων (έλεγχος της διαβίβασης)
9. να εξασφαλίζεται η δυνατότητα να ελέγχεται και να εξακριβώνεται εκ των υστέρων ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εισήχθησαν στο σύστημα αυτόματης επεξεργασίας δεδομένων, πότε, από ποιόν και για ποιο σκοπό (έλεγχος της εισαγωγής)
10. να αποτρέπεται, ιδίως με χρήση κατάλληλων τεχνικών κρυπτογράφησης, η μη εξουσιοδοτημένη ανάγνωση, αντιγραφή, τροποποίηση ή διαγραφή των δεδομένων, κατά τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κατά τη μεταφορά των μέσων αποθήκευσής τους (έλεγχος της μεταφοράς)
11. να ελέγχεται η αποτελεσματικότητα των μέτρων ασφαλείας που εκτίθενται στην παρούσα παράγραφο και να λαμβάνονται τα αναγκαία οργανωτικά μέτρα εσωτερικού ελέγχου για τη διενέργεια εσωτερικών ελέγχων με σκοπό τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού (αυτοέλεγχος).

Αντίστοιχα είναι και τα απαιτούμενα μέτρα και το συμπεριλαμβανόμενο σχέδιο ασφαλείας που λαμβάνουν η διαχειριστική αρχή και η Επιτροπή σε σχέση με το κεντρικό SIS II και την επικοινωνιακή υποδομή.

Η διαχειριστική αρχή, η οποία χρηματοδοτείται από τον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, φέρει την ευθύνη για τη λειτουργική διαχείριση του κεντρικού SIS II. Η αρχή αυτή, η οποία είναι ο EULisa, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, μεριμνά ώστε να χρησιμοποιούνται ανά πάσα στιγμή οι καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες για το κεντρικό SIS II βάσει ανάλυσης κόστους-οφέλους. Επίσης, είναι ως αρχή υπεύθυνη για την εποπτεία, την ασφάλεια και τον συντονισμό των σχέσεων των κρατών μελών, αναφορικά με θέματα που σχετίζονται με την επικοινωνιακή υποδομή.

6.1. Τήρηση αρχείου σε εθνικό επίπεδο

Τα κράτη μέλη που δεν χρησιμοποιούν εθνικό αντίγραφο μεριμνούν ώστε να τηρείται στο οικείο N.SIS II αρχείο για κάθε πρόσβαση και για κάθε ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στα πλαίσια του CS-SIS, με σκοπό να ελέγχεται το παραδεκτό της αναζήτησης, καθώς και η νομιμότητα της επεξεργασίας των δεδομένων και να εξασφαλίζεται ο αυτοέλεγχος και η ορθή λειτουργία του N.SIS II, καθώς και η ακεραιότητα και ασφάλεια των δεδομένων.

Τα κράτη μέλη που χρησιμοποιούν εθνικό αντίγραφο πρέπει να τηρούν αρχείο για κάθε πρόσβαση στα δεδομένα του SIS II και για κάθε ανταλλαγή των δεδομένων αυτών. Στο αρχείο καταγράφεται ειδικότερα το ιστορικό των καταχωρίσεων, η ημερομηνία και η ώρα διαβίβασης των δεδομένων, τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τη διεξαγωγή ερευνών, τα διαβιβασθέντα δεδομένα και τα ονόματα της αρμόδιας αρχής και του προσώπου που είναι υπεύθυνο για την επεξεργασία των δεδομένων. Το αρχείο μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο για τους σκοπούς αυτούς και απαλείφεται μετά την παρέλευση ενός έτους το νωρίτερο και τριών ετών το αργότερο από τη δημιουργία του. Το μητρώο το οποίο περιλαμβάνει το ιστορικό των καταχωρίσεων απαλείφεται μετά την παρέλευση ενός έως τριών ετών από τη διαγραφή των καταχωρίσεων. Βέβαια, το αρχείο μπορεί να διατηρείται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για διαδικασίες παρακολούθησης που έχουν ήδη αρχίσει.

Ακόμη, οι αρμόδιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με τον έλεγχο της νομιμότητας της αναζήτησης και της νομιμότητας της επεξεργασίας των δεδομένων, τον αυτοέλεγχο, την εξασφάλιση της ορθής λειτουργίας του N.SIS II, την ακεραιότητα και την ασφάλεια των δεδομένων, έχουν, εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων τους και κατόπιν σχετικής αιτήσεως, πρόσβαση στα εν λόγω αρχεία ώστε να είναι σε θέση να ασκούν τα καθήκοντά τους.⁵⁴

6.2 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ EU-LISA

6.2.1. Λειτουργική διαχείριση

Η διαχειριστική αρχή eu-Lisa, η οποία εδρεύει στο Ταλίν της Εσθονίας, χρηματοδοτείται από τον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και φέρει την ευθύνη για τη λειτουργική διαχείριση του κεντρικού SIS II. Διαχειρίζεται ολοκληρωμένα συστήματα μεγάλης κλίμακας, τα οποία διατηρούν την εσωτερική ασφάλεια των κρατών μελών του χώρου Σένγκεν, επιτρέπουν στις χώρες Σένγκεν να ανταλλάσσουν στοιχεία σχετικά με τις θεωρήσεις και καθορίζουν ποια χώρα της ΕΕ είναι αρμόδια για την εξέταση μιας συγκεκριμένης αίτησης ασύλου.

Ακόμη, βοηθά να εξασφαλιστεί η ελεύθερη διακίνηση των Ευρωπαίων εντός της ΕΕ, χωρίς να διακυβεύεται η ασφάλεια της Ευρώπης.

Επίσης, ο οργανισμός αυτός δοκιμάζει νέες τεχνολογίες που συμβάλλουν στη δημιουργία ενός πιο σύγχρονου, αποτελεσματικού και ασφαλούς συστήματος διαχείρισης των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχει συντονίσει τη δοκιμή του πιλοτικού σχεδίου «Εξυπνα Σύνορα» και τις μετέπειτα ενέργειες, την ανάλυση των αποτελεσμάτων και την υποβολή εκθέσεων για το σχέδιο αυτό, σε στενή συνεργασία με τις συμμετέχουσες χώρες της ΕΕ και τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, ενώ διαχειρίζεται εκτός από το SIS II, το Eurodac και το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις, το VIS. Για το σκοπό αυτό, συνεργάζεται στενά με τις χώρες και τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και με τους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.⁵⁵

⁵⁴ Άρθρα 12 Απόφασης 2007/533 και Κανονισμού 1987/2006.

⁵⁵ https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/eu-lisa_el

Η διαχειριστική αρχή eu-Lisa, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, μεριμνά ώστε να χρησιμοποιούνται ανά πάσα στιγμή οι καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες για το κεντρικό SIS II βάσει ανάλυσης κόστους-οφέλους. Είναι επίσης υπεύθυνη για τα ακόλουθα καθήκοντα που σχετίζονται με την επικοινωνιακή υποδομή:

- εποπτεία
- ασφάλεια
- συντονισμό των σχέσεων μεταξύ κρατών μελών και του προμηθευτή

Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για όλα τα λοιπά καθήκοντα που σχετίζονται με την επικοινωνιακή υποδομή, ιδίως:

- καθήκοντα εκτέλεσης του προϋπολογισμού
- αγορά και ανανέωση
- συμβατικά ζητήματα

Η λειτουργική διαχείριση του κεντρικού SIS II περιλαμβάνει όλες τις εργασίες που απαιτούνται προκειμένου να παραμένει το κεντρικό SIS II σε λειτουργία επί 24ώρου βάσεως και επί 7 ημέρες την εβδομάδα κατά τα προβλεπόμενα στον παρόντα κανονισμό, και ειδικότερα τις εργασίες συντήρησης και τεχνικής ανάπτυξης που είναι αναγκαίες για την απρόσκοπτη λειτουργία του συστήματος.⁵⁶

6.2.2. Ασφάλεια

Η διαχειριστική αρχή eu-Lisa και η Επιτροπή λαμβάνουν, σε σχέση με το κεντρικό SIS II και την επικοινωνιακή υποδομή αντίστοιχα, τα απαιτούμενα μέτρα, στα οποία συμπεριλαμβάνεται σχέδιο ασφαλείας, ώστε:

- να προστατεύεται η φυσική υπόσταση των δεδομένων, μεταξύ άλλων μέσω της κατάρτισης εναλλακτικών σχεδίων για την προστασία της ζωτικής υποδομής
- να απαγορεύεται η είσοδος μη εξουσιοδοτημένων προσώπων στις εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (έλεγχος της εισόδου στις εγκαταστάσεις)
- να αποτρέπεται η μη εξουσιοδοτημένη ανάγνωση, αντιγραφή, τροποποίηση ή απομάκρυνση των μέσων αποθήκευσης δεδομένων (έλεγχος των μέσων αποθήκευσης δεδομένων)
- να αποτρέπεται η μη εξουσιοδοτημένη καταχώριση δεδομένων καθώς επίσης και κάθε μη εξουσιοδοτημένος έλεγχος, τροποποίηση ή διαγραφή των καταχωρισμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (έλεγχος της καταχώρισεως σε αρχείο)
- να αποτρέπεται η χρήση των συστημάτων αυτόματης επεξεργασίας δεδομένων από μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα με τη βοήθεια εγκαταστάσεων διαβίβασης δεδομένων (έλεγχος της χρήσης)
- να εξασφαλίζεται ότι τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα για τη χρησιμοποίηση ενός συστήματος αυτόματης επεξεργασίας των δεδομένων έχουν πρόσβαση μόνο στα δεδομένα που καλύπτονται από την παρεχόμενη εξουσιοδότηση και ότι χρησιμοποιούνται μόνο ατομικές και αποκλειστικές ταυτότητες χρήστη και εμπιστευτικοί τρόποι πρόσβασης (έλεγχος της πρόσβασης σε δεδομένα)

⁵⁶ Άρθρο 15 Απόφασης 2007/533.

- να καταρτίζονται περιγραφές χαρακτηριστικών όσον αφορά τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των προσώπων που έχουν εξουσιοδοτηθεί να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα ή στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας των δεδομένων, και οι καταστάσεις αυτές να είναι προσιτές στον Ευρωπαϊό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων χωρίς καθυστέρηση, κατόπιν σχετικής αιτήσεώς του (χαρακτηριστικά του προσωπικού)
- να εξασφαλίζεται η δυνατότητα ελέγχου και εξακρίβωσης σε ποιες αρχές μπορούν να διαβιβάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από τις εγκαταστάσεις διαβίβασης των δεδομένων (έλεγχος της διαβίβασης)
- να εξασφαλίζεται η δυνατότητα ελέγχου και εξακρίβωσης εκ των υστέρων ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εισήχθησαν στο σύστημα αυτόματης επεξεργασίας των δεδομένων, πότε εισήχθησαν και από ποιον (έλεγχος της εισαγωγής)
- να αποτρέπεται, ιδίως με χρήση κατάλληλων τεχνικών κρυπτογράφησης, η μη εξουσιοδοτημένη ανάγνωση, αντιγραφή, τροποποίηση ή διαγραφή των δεδομένων, κατά τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κατά τη μεταφορά των μέσων αποθήκευσής τους (έλεγχος της μεταφοράς)
- να ελέγχεται η αποτελεσματικότητα των μέτρων ασφαλείας που εκτίθενται στην παρούσα παράγραφο και να λαμβάνονται τα αναγκαία οργανωτικά μέτρα για τη διενέργεια εσωτερικού ελέγχου ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση προς τις διατάξεις της παρούσας απόφασης (αυτοέλεγχος)

Ισοδύναμα μέτρα λαμβάνει η διαχειριστική αρχή eu-Lisa αναφορικά με την ασφάλεια κατά την ανταλλαγή συμπληρωματικών πληροφοριών μέσω της επικοινωνιακής υποδομής.⁵⁷

Επιπρόσθετα, η διαχειριστική αρχή eu-Lisa εφαρμόζει τους δέοντες κανόνες περί επαγγελματικού απορρήτου ή άλλη ισοδύναμη υποχρέωση εχεμύθειας σε όλα τα πρόσωπα που ασχολούνται με δεδομένα του SIS II (εμπιστευτικότητα). Η υποχρέωση αυτή εξακολουθεί να ισχύει ακόμη και αφού τα αρμόδια πρόσωπα παύσουν να ασκούν τα καθήκοντά τους ή να απασχολούνται στη συγκεκριμένη θέση εργασίας ή μετά τον τερματισμό των δραστηριοτήτων τους.⁵⁸

6.2.3. Τήρηση μητρώου σε κεντρικό επίπεδο

Η διαχειριστική αρχή εξασφαλίζει ώστε κάθε πρόσβαση και κάθε ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στα πλαίσια του CS-SIS να καταγράφεται για τους σκοπούς που καθορίζονται στο άρθρο 12 παράγραφοι 1 και 2.

2. Τα αρχεία εμφανίζουν ειδικότερα το ιστορικό των καταχωρίσεων, την ημερομηνία και την ώρα διαβίβασης δεδομένων, τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την αναζήτηση, τα διαβιβασθέντα δεδομένα και τα στοιχεία της αρμόδιας αρχής που έχει την ευθύνη για την επεξεργασία των δεδομένων.

3. Το αρχείο μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο για τους σκοπούς που προβλέπονται στην παράγραφο 1 και απαλείφεται μετά την παρέλευση ενός έτους το νωρίτερο και τριών ετών το αργότερο από τη δημιουργία του. Το αρχείο το οποίο περιλαμβάνει το ιστορικό των καταχωρίσεων απαλείφεται μετά την παρέλευση ενός έως τριών ετών από τη διαγραφή των καταχωρίσεων.

⁵⁷ Άρθρα 16 της Απόφασης 2007/533 και του Κανονισμού 1987/2006.

⁵⁸ Άρθρα 17 της Απόφασης 2007/533 και του Κανονισμού 1987/2006.

4. Το αρχείο μπορεί να διατηρείται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο για διαδικασίες ελέγχου που έχουν ήδη αρχίσει.
5. Οι αρμόδιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με τον έλεγχο της νομιμότητας της αναζήτησης και της νομιμότητας της επεξεργασίας των δεδομένων, τον αυτοέλεγχο, την εξασφάλιση της ορθής λειτουργίας του CS-SIS, την ακεραιότητα και την ασφάλεια των δεδομένων, έχουν, εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων τους και κατόπιν σχετικής αιτήσεως, πρόσβαση στα εν λόγω αρχεία για τον σκοπό της εκπλήρωσης των καθηκόντων τους.

7. ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

7.11 Επεξεργασία των δεδομένων του SIS II

Τα κράτη μέλη μπορούν να υποβάλλουν σε επεξεργασία τα δεδομένα που προβλέπονται στα άρθρα της Απόφασης SIS II 20 (κατηγορίες δεδομένων), 26 (αναφορικά με καταχωρίσεις για πρόσωπα που αναζητούνται με σκοπό τη σύλληψη και παράδοση ή την έκδοση), 32 (αναφορικά με καταχωρίσεις για εξαφανισθέντα άτομα), 34 (αναφορικά με καταχωρίσεις για πρόσωπα που αναζητούνται με σκοπό τη συμμετοχή σε ποινική διαδικασία), 36 (αναφορικά με καταχωρίσεις για πρόσωπα και αντικείμενα με σκοπό τη διακριτική παρακολούθηση ή τον ειδικό έλεγχο) και 38 (αναφορικά με καταχωρίσεις για αντικείμενα που πρέπει να κατασχεθούν ή να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία σε ποινική διαδικασία), όπως επίσης και στο άρθρο 24 του Κανονισμού 1987/2006 (αναφορικά με καταχωρίσεις με σκοπό την απαγόρευση εισόδου ή διαμονής), μόνο για τους σκοπούς που καθορίζονται για κάθε κατηγορία καταχωρίσεων και σύμφωνα με τα άρθρα αυτά.⁵⁹

Τα δεδομένα μπορούν να αναπαράγονται μόνο για τεχνικούς σκοπούς, υπό τον όρο ότι η αναπαραγωγή αυτή είναι αναγκαία για την απευθείας αναζήτηση, όμως οι καταχωρίσεις που εισάγουν άλλα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να αντιγράφονται από το N. SIS II σε άλλα εθνικά αρχεία δεδομένων, η δε πρόσβαση σε δεδομένα του SIS II επιτρέπεται μόνο εντός των ορίων της αρμοδιότητας της εθνικής αρχής και σε δεόντως εξουσιοδοτημένο προσωπικό. Επιπρόσθετα, τα τεχνικά αυτά αντίγραφα, συνεπάγονται τη λειτουργία βάσεων δεδομένων εκτός γραμμής (off-line) και είναι δυνατόν να διατηρούνται μόνο για ανώτατη περίοδο 48 ωρών. Η διάρκεια αυτή είναι δυνατό να παρατείνεται σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, έως ότου τερματισθεί η κατάσταση εκτάκτου ανάγκης.

Ακόμη, η επεξεργασία πληροφοριών και δεδομένων για σκοπούς διαφορετικούς από τους λόγους της εισαγωγής τους στο SIS II πρέπει να συνδέεται με συγκεκριμένη υπόθεση και να δικαιολογείται από την ανάγκη αποτροπής επικείμενης και σοβαρής απειλής κατά του δημόσιου συμφέροντος και της δημόσιας ασφάλειας, ένεκα σοβαρών λόγων εθνικής ασφάλειας ή για να αποτραπεί η διάπραξη σοβαρής αξιόποινης πράξης. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να εξασφαλίζεται εκ των προτέρων η έγκριση του κράτους μέλους που εισήγαγε την καταχώριση, όμως σε κάθε περίπτωση τα δεδομένα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διοικητικούς σκοπούς.

⁵⁹ Άρθρο 46 Απόφασης 2007/533 και Άρθρο 24 Κανονισμού 1987/2006.

Κάθε κράτος μέλος έχει την υποχρέωση να αποστέλλει στη διαχειριστική αρχή κατάλογο των αρμόδιων αρχών που εξουσιοδοτούνται να πραγματοποιούν απευθείας αναζήτηση στα δεδομένα του SIS II καθώς και οποιεσδήποτε τροποποιήσεις του καταλόγου αυτού. Στον κατάλογο αυτό προσδιορίζονται τα δεδομένα τα οποία κάθε αρχή μπορεί να αναζητεί και τους σκοπούς της αναζήτησης αυτής.⁶⁰

Σε κάθε περίπτωση η επεξεργασία δεδομένων στα πλαίσια του SIS II θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της Οδηγίας 95/46.

7.2. Ποιότητα των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία στο SIS II

Το κράτος μέλος που εισήγαγε την καταχώριση είναι υπεύθυνο και για την ακρίβεια και την ενημερότητα των δεδομένων, καθώς και τη νομότυπη εισαγωγή τους στο SIS II. Ακόμη, μόνο αυτό επιτρέπεται να τροποποιεί, να συμπληρώνει, να διορθώνει, να ενημερώνει ή να διαγράφει τα δεδομένα που έχει εισαγάγει. Επίσης, σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος που δεν είναι το καταχωρούν κράτος μέλος διαθέτει ενδείξεις ότι ένα στοιχείο περιέχει νομικό ή πραγματικό σφάλμα, ειδοποιεί το καταχωρούν κράτος μέλος με την ανταλλαγή συμπληρωματικών πληροφοριών, μέσω των γραφείων SIRENE το ταχύτερο δυνατόν και το αργότερο εντός δεκαημέρου από την ημέρα που περιήλθαν στη γνώση του οι εν λόγω ενδείξεις. Το καταχωρούν κράτος μέλος επαληθεύει την πληροφορία και διορθώνει ή διαγράφει χωρίς καθυστέρηση το στοιχείο εφόσον παραστεί ανάγκη. Εάν όμως τα κράτη μέλη δεν μπορούν να καταλήξουν σε συμφωνία εντός διμήνου, το κράτος μέλος που δεν εισήγαγε την καταχώριση υποβάλλει τη συγκεκριμένη περίπτωση για γνωμοδότηση στον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, ο οποίος ενεργεί ως διαμεσολαβητής από κοινού με τις οικείες εποπτικές αρχές.⁶¹

7.2.1. Πρόσθετα δεδομένα για την αντιμετώπιση περιπτώσεων πλαστοπροσωπίας

Σε περίπτωση που υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης μεταξύ του προσώπου για το οποίο έχει πράγματι εισαχθεί καταχώριση και ενός προσώπου το οποίο είναι θύμα πλαστοπροσωπίας, το κράτος μέλος που εισήγαγε την καταχώριση, με την επιφύλαξη της ρητής συγκατάθεσης του θύματος της πλαστοπροσωπίας, προσθέτει στην καταχώριση δεδομένα για το τελευταίο αυτό πρόσωπο, ώστε να αποτραπούν οι αρνητικές συνέπειες της πλαστοπροσωπίας.

Τα δεδομένα όμως τα οποία αφορούν το πρόσωπο το οποίο είναι θύμα πλαστοπροσωπίας, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για τους εξής σκοπούς:

- για να είναι σε θέση η αρμόδια αρχή να διακρίνει μεταξύ του προσώπου το οποίο είναι θύμα πλαστοπροσωπίας και του προσώπου που πράγματι αφορά η καταχώριση
- για να μπορεί το πρόσωπο το οποίο είναι θύμα πλαστοπροσωπίας να αποδείξει, αφενός, την ταυτότητά του και, αφετέρου, την πλαστοπροσωπία.

⁶⁰ Άρθρο 46 Απόφασης 2007/533

⁶¹ Άρθρο 49 Απόφασης 2007/533

Από την άλλη, επιτρέπεται να καταχωρούνται και να υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία στο SIS II μόνο τα ακόλουθα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα:

- το επώνυμο ή επώνυμο και όνομα ή ονόματα, το ονοματεπώνυμο του προσώπου κατά τη γέννηση και τυχόν ονοματεπώνυμο που έχουν χρησιμοποιηθεί κατά το παρελθόν και τυχόν ψευδώνυμο, τα οποία μπορούν να εισάγονται χωριστά
- τυχόν ιδιαίτερα, αντικειμενικά και αναλλοίωτα φυσικά χαρακτηριστικά
- ημερομηνία και τόπος γέννησης
- φύλο
- φωτογραφίες
- δακτυλικά αποτυπώματα
- ιθαγένεια
- αριθμός εγγράφου και ημερομηνία έκδοσης αυτού.⁶²

7.2.2. Σύνδεσμοι μεταξύ καταχωρίσεων

Μία από τις νέες δυνατότητες του SIS II είναι η δημιουργία συνδέσμων (links) μεταξύ των καταχωρίσεων. Ένας τέτοιος σύνδεσμος έχει σκοπό την επισήμανση της σχέσης που υπάρχει μεταξύ δύο ή περισσότερων καταχωρίσεων, ανάμεσα σε πρόσωπα, αντικείμενα, ή και συνδυαστικά πρόσωπα αντικείμενα. Η δημιουργία του συνδέσμου δεν επηρεάζει τα συγκεκριμένα μέτρα που πρέπει να ληφθούν βάσει της κάθε καταχώρισης για την οποία έχει δημιουργηθεί σύνδεσμος ούτε τον χρόνο διατήρησης κάθε τέτοιας καταχώρισης, ενώ η δημιουργία συνδέσμου δεν θίγει τα δικαιώματα πρόσβασης των προσώπων. Οι αρχές που δεν διαθέτουν δικαίωμα πρόσβασης σε ορισμένες κατηγορίες καταχωρίσεων δεν είναι σε θέση να διαπιστώσουν την ύπαρξη τέτοιου συνδέσμου σε καταχώριση ούτε έχουν πρόσβαση σε αυτόν.

Τα κράτη μέλη περιορίζονται να δημιουργούν συνδέσμους μεταξύ καταχωρίσεων μόνο εφόσον συντρέχει συγκεκριμένος λόγος επιχειρησιακής φύσεως, και δημιουργούνται σύμφωνα με την εθνική τους νομοθεσία. Σε περίπτωση όμως που ένα κράτος μέλος θεωρεί ότι η δημιουργία συνδέσμου μεταξύ καταχωρίσεων από ένα άλλο κράτος μέλος είναι ασυμβίβαστη με τη δική του εθνική νομοθεσία ή τις διεθνείς του υποχρεώσεις, δύναται να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίζει ότι δεν είναι δυνατή η πρόσβαση στο σύνδεσμο από το εθνικό του έδαφος ή από τις οικείες αρχές που βρίσκονται εκτός του εδάφους του.⁶³

7.2.3. Σκοπός και διατήρηση συμπληρωματικών πληροφοριών

Τα κράτη μέλη φυλάσσουν στα τμήματα SIRENE τα στοιχεία των αποφάσεων βάσει των οποίων εισάγεται καταχώριση με σκοπό την υποστήριξη της ανταλλαγής των συμπληρωματικών πληροφοριών και τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία διατηρούνται σε αρχεία από τα τμήματα SIRENE ως απόρροια της ανταλλαγής πληροφοριών, φυλάσσονται μόνο για το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο παρασχέθηκαν. Σε κάθε περίπτωση πάντως, διαγράφονται ένα χρόνο το αργότερο από τη διαγραφή της συναφούς καταχώρισης από το SIS II.

⁶² Άρθρο 51 Απόφασης 2007/533

⁶³ Άρθρο 52 Απόφασης 2007/533

Παρόλα αυτά όμως, δεν θίγεται το δικαίωμα του κράτους μέλους να διατηρεί στα εθνικά του αρχεία δεδομένα και πληροφορίες τα οποία αφορούν την συγκεκριμένη καταχώριση την οποία έχει εισαγάγει το ίδιο ή που αφορούν καταχώριση σε συνάρτηση με την οποία έχει αναληφθεί δράση στο έδαφός του. Το χρονικό διάστημα κατά το οποίο τα δεδομένα αυτά μπορούν να διατηρούνται στα εν λόγω αρχεία διέπεται από το εθνικό δίκαιο.⁶⁴

8. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ SIS II.

Η λειτουργία μιας τεράστιας τράπεζας δεδομένων, όπως είναι και το SIS II, εμπεριέχει τον κίνδυνο να καταπατείται το δικαίωμα της προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία των δεδομένων που το αφορούν. Όμως η λειτουργία ενός συστήματος πληροφοριών από κράτη μέλη, σχεδόν εξ ολοκλήρου, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεπάγεται και τον πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής. Οι νομοθετικές βάσεις του SIS II, σε αρκετά σημεία έχουν καλύψει τα κενά προστασίας που υπήρχαν στο SIS I.

Αναφορικά με την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, αυτή απαγορεύεται ρητά, σύμφωνα με το άρθρο 56 της Απόφασης 2007/533 και με το άρθρο 40 του Κανονισμού 1987/2006, βάσει του άρθρου 6 της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1981, η οποία σύμβαση και προστατεύει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται στην αυτοματοποιημένη επεξεργασία.

8.1. Δικαίωμα πρόσβασης, διόρθωσης εσφαλμένων δεδομένων και διαγραφή δεδομένων που δεν έχουν εισαχθεί νομότυπα

Το δικαίωμα των προσώπων να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που τα αφορούν και τα οποία καταχωρίζονται στο SIS II, ασκείται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους έναντι του οποίου τα πρόσωπα επικαλούνται το δικαίωμα αυτό. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να ζητήσει τη διόρθωση ή τη διαγραφή δεδομένων που το αφορούν και περιέχουν πραγματικό ή νομικό σφάλμα, ενώ ενημερώνεται το ταχύτερο δυνατό και πάντως 60 ημέρες το αργότερο από την ημερομηνία υποβολής της αίτησής του για πρόσβαση, ή νωρίτερα, εφόσον το εθνικό δίκαιο προβλέπει σχετικά. Εφόσον προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, η εθνική εποπτική αρχή αποφασίζει εάν και με ποια διαδικασία ανακοινώνονται οι πληροφορίες. Ένα κράτος μέλος το οποίο δεν έχει εισαγάγει την καταχώριση μπορεί να ανακοινώσει πληροφορίες σχετικές με αυτά τα δεδομένα μόνον εάν παρέσχε προηγουμένως στο καταχωρούν κράτος μέλος τη δυνατότητα να διατυπώσει τη θέση του. Η διαδικασία αυτή διεξάγεται μέσω της ανταλλαγής συμπληρωματικών δεδομένων.⁶⁵

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου Άρθρου 58 της Απόφασης 2007/533, δεν ανακοινώνονται οι πληροφορίες προς το πρόσωπο το οποίο αφορούν τα δεδομένα, εάν αυτό είναι αναγκαίο για την εκτέλεση εντεταλμένου νόμιμου έργου

⁶⁴ Άρθρο 53 Απόφασης 2007/533

⁶⁵ Άρθρο 58 Απόφασης 2007/533

σε συνάρτηση με την καταχώριση ή για λόγους προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων.

Όπως και η ΣΕΣΣ στη διάταξη του άρθρου 109, έτσι και ο Κανονισμός SIS II παρέχει στα άτομα που έχουν καταχωριστεί στο SIS II το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα που τους αφορούν. Το δικαίωμα αυτό πρέπει να ασκείται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους ενόπιον του οποίου ασκεί το δικαίωμα. Τα κράτη μέλη έχουν την αρμοδιότητα να αποφασίσουν εάν μία αίτηση πρόσβασης στα δεδομένα μπορεί να χορηγηθεί άμεσα ή αν η εθνική εποπτική αρχή θα πρέπει να ασχοληθεί με το θέμα. Έτσι το εθνικό δίκαιο ορίζει ότι η απόφαση για τη χορήγηση της εν λόγω πρόσβασης πρέπει να γίνει από τις εθνικές εποπτικές αρχές. Αυτό σημαίνει ότι αν και υπάρχει δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες, η εθνική αρχή μπορεί να αποφασίσει να μην κοινοποιήσει τις ζητούμενες πληροφορίες.

Ο Κανονισμός SIS II παρέχει ακόμη μια διαφορετική οδό στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο, στην περίπτωση που το κράτος μέλος που έχει εισάγει την καταχώριση αρνείται να επιτρέψει την πρόσβαση στα δεδομένα που έχουν εισαχθεί στο SIS II, τότε ο ενδιαφερόμενος μπορεί να στραφεί σε άλλο κράτος μέλος για να αιτηθεί πληροφορίες. Ωστόσο, αυτή μπορεί να είναι μια αρκετά χρονοβόρα εναλλακτική διαδικασία, επειδή το κράτος μέλος στο οποίο στρέφεται ο ενδιαφερόμενος, πρέπει να αναφέρει και στο καταχωρούν κράτος μέλος.

Ποιότητα των δεδομένων και ένδικα βοηθήματα

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 1987/2006, τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την ακρίβεια και την ενημερότητα των δεδομένων καθώς και για την νομότυπη εισαγωγή τους στο σύστημα. Αυτό ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα στην ποιότητα των δεδομένων, αν αναλογιστεί κανείς τις αποκλίνουσες πρακτικές που ακολουθούν οι εθνικές αρχές.

Ο Κανονισμός 1987/2006 εισάγει μια σειρά εγγυήσεων ώστε να βελτιωθεί η ακρίβεια και η νομιμότητα των δεδομένων που εισάγονται στο σύστημα. Η πιο σημαντική από αυτές είναι η απαίτηση ότι κάθε απόφαση εισαγωγής καταχώρισης θα πρέπει να λαμβάνεται βάσει χωριστής αξιολόγησης, σύμφωνα με το άρθρο 24, και η προσθήκη μιας ρήτρας αναλογικότητας, η οποία ορίζει ότι «πριν εισαγάγουν μια καταχώριση, τα κράτη μέλη αποφασίζουν αν η καταλληλότητα, η συνάφεια και η σπουδαιότητα της συγκεκριμένης περίπτωσης δικαιολογεί την καταχώριση στο SIS II».⁶⁶

Όσον αφορά την πρόσβαση σε ένδικα βοηθήματα, ο Κανονισμός 1987/2006 περιέχει νέους κανόνες προστασίας των δεδομένων που αποτελούν μια ιδιαίτερη βελτίωση σε σχέση με εκείνους που προβλέπονται από τη ΣΕΣΣ. Μεταξύ αυτών, το πιο σημαντικό περιλαμβάνει την αφαίρεση των εδαφικών περιορισμών στην πρόσβαση σε δικαστικό έλεγχο και την ένταξη ενός νέου δικαιώματος στην πληροφόρηση, σύμφωνα με την Οδηγία προστασίας δεδομένων της ΕΕ.⁶⁷

⁶⁶ Άρθρο 21 Κανονισμού 1987/2006. Επίσης αυτή η ρήτρα αναλογικότητας βρίσκεται πανομοιότυπη στο άρθρο 21 της Απόφασης 2007/533. Αυτό σημαίνει την ενιαία επιβολή της αρχής της αναλογικότητας επί της λειτουργίας και χρήσης του συστήματος πληροφοριών.

⁶⁷ Άρθρο 41 Κανονισμού 1987/2006.

8.2. Εποπτεία του N.SIS II

Στο πλαίσιο της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την επεξεργασία αυτών στο SIS II, κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε ανεξάρτητη αρχή, εποπτική αρχή, να ασκεί ανεξάρτητο έλεγχο ως προς τη νομιμότητα της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων του SIS II στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο υπάγονται και τη διαβίβασή τους από το έδαφος αυτό, καθώς και ως προς την ανταλλαγή και περαιτέρω επεξεργασία συμπληρωματικών πληροφοριών. Η αρχή μεριμνά ώστε να διενεργείται τουλάχιστον ανά τετραετία έλεγχος των λειτουργιών επεξεργασίας δεδομένων που επιτελούνται στο N.SIS II σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου. Τα κράτη μέλη οφείλουν να μεριμνούν ώστε να παρέχονται στις εθνικές εποπτικές τους αρχές επαρκείς πόροι για την εκτέλεση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί.⁶⁸ Στην Ελλάδα εθνική εποπτική αρχή του N.SIS II είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

8.2.1. Εποπτεία της EuLisa και ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων ελέγχει εάν οι δραστηριότητες επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκ μέρους της διαχειριστικής αρχής EuLisa διεξάγονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ενωσιακού Δικαίου.

Ο γενικότερος στόχος του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων είναι να διαβεβαιώσει ότι τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και οργανισμοί σέβονται το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, ιδιαίτερα όταν επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα και αναπτύσσουν νέες πολιτικές. Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων παρέχει επίσης συμβουλές για όλα τα θέματα που αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αρκετά από τα καθήκοντά του καθορίζονται στις διατάξεις του Κανονισμού 45/2001, τα τρία όμως κύρια πεδία εργασίας του είναι:

- Η επίβλεψη: Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων καθοδηγεί και επιβλέπει την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων κατά την ενωσιακή διοίκηση, διαχείριση και διακυβέρνηση και εξασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους νομικούς κανόνες της προστασίας προσωπικών δεδομένων. Τα καθήκοντα επίβλεψης εκτείνονται από τις διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα πριν τον έλεγχο και την επεξεργασία, όπου είναι πιθανόν να υπάρχουν συγκεκριμένοι κίνδυνοι, έως τον χειρισμό παραπόνων και την διεξαγωγή ερευνών.
- Η διαβούλευση: Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με προτάσεις για νέες νομοθετήσεις και νομοθετήματα, καθώς και σχετικά με ένα μεγάλο εύρος άλλων θεμάτων τα οποία έχουν επίπτωση στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Η συνεργασία: Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων συνεργάζεται μαζί με άλλες αρχές προστασίας δεδομένων, με σκοπό να προωθήσει τη συνεπή και σταθερή προστασία των προσωπικών δεδομένων σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ο Κανονισμός 45/2001 στο Κεφάλαιο V καθορίζει, τα καθήκοντα και την ισχύ του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και του Αναπληρωτή Επόπτη (Assistant Supervisor) καθώς επίσης και τη συνταγματική ανεξαρτησία της επιβλέπουσας αυτής αρχής. Στο πλαίσιο της γενικότερης αποστολής του Ευρωπαϊού

⁶⁸ Άρθρο 60 Απόφασης 2007/533

Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και των παραπάνω κύριων πεδίων εργασίας του οι βασικές δράσεις του περιλαμβάνουν επίσης τα κάτωθι:

- Διενεργεί προκαταρτικό έλεγχο της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς, που ενέχει ιδιαίτερους κινδύνους για τους ενδιαφερόμενους και τηρεί μητρώο των πράξεων επεξεργασίας που του κοινοποιήθηκαν.
- Προβαίνει στην ακρόαση και διερεύνηση των καταγγελιών που υποβάλλονται από πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία (υποκείμενα των δεδομένων) από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και οργανισμούς, μεταξύ άλλων και από τα μέλη του προσωπικού της διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Διεξάγει έρευνες και επιθεωρήσεις, είτε με δική του πρωτοβουλία, είτε βάσει καταγγελίας. Για να τελεστεί αυτό αποτελεσματικά, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων στηρίζεται σε διάφορες εξουσίες ώστε να συλλεχθούν οι απαραίτητες πληροφορίες, όπως το δικαίωμα πρόσβασης στα προσωπικά δεδομένα και άλλες πληροφορίες, καθώς και το δικαίωμα φυσικής πρόσβασης στους χώρους. Οι έρευνες μπορεί να οδηγήσουν σε συμβουλές σχετικά με το πώς το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματά του. Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων μπορεί επίσης να θεσπίσει περαιτέρω μέτρα, απαγόρευση επεξεργασίας, ή ακόμη και να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο πλήρης κατάλογος των εξουσιών του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων προβλέπεται στο άρθρο 47 του Κανονισμού.
- Συμβουλεύει τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και οργανισμούς σχετικά με όλα τα θέματα που σχετίζονται με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αυτό περιλαμβάνει τη διαβούλευση σχετικά με τις προτάσεις για τη νομοθεσία και την παρακολούθηση των νέων εξελίξεων που έχουν αντίκτυπο στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής, ιδίως σε σχέση με τις τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας.
- Είναι η εποπτική αρχή για την κεντρική μονάδα του Eurodac, ένα σύστημα μεγάλης κλίμακας με δακτυλικά αποτυπώματα το οποίο συνδράμει τα αρμόδια κράτη μέλη αναφορικά με αιτήσεις διεθνούς προστασίας.
- Έχει την ευθύνη της συνεργασίας με τις εθνικές εποπτικές αρχές και τους εποπτικούς φορείς που έχουν συσταθεί στο πλαίσιο μεγάλης κλίμακας πληροφοριακών συστημάτων (large scale IT systems), όπως είναι και ο EuLisa.

➤ Παρεμβαίνει και διαμεσολαβεί σε προσφυγές ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.⁶⁹

Έτσι, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων μεριμνά ώστε να διενεργείται τουλάχιστον ανά τετραετία έλεγχος των δραστηριοτήτων επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων της διαχειριστικής αρχής σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου. Η έκθεση του ελέγχου διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, τη διαχειριστική αρχή, την Επιτροπή και τις εθνικές εποπτικές αρχές. Η διαχειριστική αρχή δύναται να διατυπώσει παρατηρήσεις σχετικά με την έκθεση προτού αυτή εγκριθεί.⁷⁰

Επιπρόσθετα, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων έχει εκδώσει αυστηρές προειδοποιήσεις κατά τη μετάβαση προς τη διαλειτουργικότητα, ιδίως αναφορικά με την πιθανότητα της παράβασης της αρχής της σκοπιμότητας, αντιλαμβανόμενος τον κίνδυνο που ελλοχεύει για την προστασία του δικαιώματος της προστασίας των δεδομένων στο σύγχρονο γεωπολιτικό περιβάλλον.⁷¹

8.2.2. Συνεργασία μεταξύ εθνικών εποπτικών αρχών και του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων

Οι εποπτικές αρχές των κρατών μελών και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων, στο πεδίο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων του καθενός, συνεργάζονται στενά στα πλαίσια των ευθυνών τους και εξασφαλίζουν τη συντονισμένη εποπτεία του SIS II.

Προς το σκοπό αυτό, οι εθνικές εποπτικές αρχές και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων συνεδριάζουν τουλάχιστον δύο φορές κάθε χρόνο. Η συνεδρίαση αυτή λαμβάνει χώρα στα γραφεία του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων στις Βρυξέλλες. Τα έξοδα των συνεδριάσεων αυτών και οι υπηρεσίες που παρέχονται κατά τη διεξαγωγή τους αναλαμβάνονται από τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και κατά την πρώτη συνεδρίαση εγκρίνονται οι διαδικαστικοί κανόνες, ενώ ανάλογα με τις ανάγκες, μπορούν να αναπτύσσονται και πρόσθετες μέθοδοι εργασίας. Κοινή έκθεση δραστηριοτήτων διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή και τη διαχειριστική αρχή κάθε δύο έτη.

Οι εθνικές εποπτικές αρχές και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων, στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, ανταλλάσσουν σχετικές πληροφορίες, αλληλοβοηθούνται κατά τη διενέργεια κοινών ελέγχων και επιθεωρήσεων, εξετάζουν τυχόν δυσκολίες κατά την ερμηνεία ή την εφαρμογή της Απόφασης και του Κανονισμού για τη λειτουργία και τη χρήση του SIS II, διερευνούν προβλήματα που μπορεί να τεθούν κατά την άσκηση ανεξάρτητου ελέγχου ή κατά την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης ενός προσώπου στα δεδομένα που το αφορούν, συντάσσουν ομοιόμορφες προτάσεις ώστε να εξευρεθούν

⁶⁹ <https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/site/mySite/Duties>

⁷⁰ Άρθρο 61 της Απόφασης 2007/533.

⁷¹ https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/shared/Documents/Consultation/Opinions/2013/13-04-29_EIXM_EN.pdf - Γνωμοδότηση του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων

κοινές λύσεις σε τυχόν προβλήματα και προάγουν κατά τον δέοντα τρόπο την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα δικαιώματα για την προστασία των δεδομένων.⁷²

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν αδιαμφισβήτητα αποτελεί το πλέον αποτελεσματικό εργαλείο αντιμετώπισης του διασυνοριακού εγκλήματος στον χώρο Σένγκεν. Η λειτουργία μπορεί βέβαια να κριθεί επιτυχής, ενώ προσδίδει ένα υψηλό επίπεδο ασφάλειας στα κράτη μέλη του Σένγκεν.

Η βαθμιαία του εξέλιξη έχει οδηγήσει σε ένα νέο σύστημα, το SIS II, το οποίο ανταποκρίνεται στις προκλήσεις της εποχής, παρέχει με μεγαλύτερη ταχύτητα και αξιοπιστία αποτελέσματα και πλέον μπορεί να υποστηρίξει έναν τεράστιο όγκο δεδομένων και πληροφοριών, ικανό να καλύψει τις ανάγκες του συνόλου των κρατών μελών.

Από την άλλη όμως, υπήρξε σημαντική καθυστέρηση στην υλοποίηση του νέου συστήματος, με τα κράτη μέλη να χάνουν την υπομονή τους και την πίστη τους προς την Επιτροπή, αφού το SIS II τέθηκε σε πλήρη λειτουργία 7 χρόνια αργότερα από τον στόχο που είχε αρχικά τεθεί, αλλά και όπως θα συνεπάγονταν κάτι τέτοιο, με ιδιαίτερα μεγαλύτερη οικονομική επιβάρυνση.

Κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης του SIS II, επίκεντρο έντονης κριτικής ήταν η έλλειψη διαφάνειας και δημοκρατικής λογοδοσίας που χαρακτήριζε τις διαπραγματεύσεις σχετικά με τον εκ νέου σχεδιασμό του συστήματος. Το SIS II έχει αναπτυχθεί μέσα από πολυάριθμες ad hoc τροποποιήσεις των παλαιών κανόνων που περιέχονται στη Σύμβαση του Σένγκεν του 1990, αντί για ένα σαφή, πρωταρχικό νομικό κείμενο. Η πολυπλοκότητα αυτή, τουλάχιστον εν μέρει επιβάλλεται από το σύστημα της διπλής νομικής βάσης που εκφράζεται από δύο νομικές πράξεις (έναν Κανονισμό και μια Απόφαση) για τη ρύθμιση ενός συστήματος. Ωστόσο, η καθυστέρηση στην υιοθέτηση μιας σαφούς νομικής βάσης και η αποσπασματική προσέγγιση που υιοθέτησε το Συμβούλιο όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις σχετικά με τις λειτουργίες και το πεδίο εφαρμογής του SIS II, επίσης ενίσχυσε την πολυπλοκότητα του νέου συστήματος.

Παρά την εφαρμογή της διαδικασίας της συναπόφασης, που σήμανε ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχε την ευκαιρία να επηρεάσει το τελικό κείμενο του Κανονισμού και της Απόφασης SIS II, η πολιτική έκτακτης ανάγκης γύρω από την υιοθέτηση της νομοθεσίας οδήγησε το Κοινοβούλιο στη συμφωνία μιας διαδικασίας διαλόγου ανάμεσα στην Επιτροπή, το Συμβούλιο και την Προεδρία και στην γρήγορη υιοθέτηση των νομοθετημάτων του SIS II στην πρώτη ανάγνωση. Επίσης, στον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας δεδομένων χορηγήθηκε μια ιδιαίτερα σύντομη

⁷² Άρθρο 62 της Απόφασης 2007/533 και Άρθρο 46 του Κανονισμού 1987/2006.

χρονική προθεσμία, δεδομένου της έκτασης και της σημασίας του εγχειρήματος, για να εξετάσει τις προτάσεις για το SIS II.⁷³

Επιπρόσθετα, η ανάληψη της ευθύνης για την διαχείριση των πληροφοριακών συστημάτων μεγάλης κλίμακας από τον οργανισμό eu-Lisa έχει δεχθεί σκληρή κριτική, ιδίως αναφορικά με τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε οργανισμούς και την επίπτωση που μπορεί να έχει η μεταβίβαση αυτή στη διαφάνεια.

Επίσης, ένα άλλο θέμα που τίθεται είναι η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Εδώ η διάκριση ανάμεσα στην προστασία και την καταπάτηση του δικαιώματος αποτελεί δυσδιάκριτη γραμμή, ένα πολύ λεπτό σημείο, το οποίο είναι πολύ εύκολο να παρακαμφθεί, ιδιαίτερα όταν κυριαρχούν συναισθήματα όπως είναι ο φόβος. Ιδιαίτερα μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις σε Παρίσι, Νίκαια και Βρυξέλλες, ο φόβος δείχνει να είναι το κυρίαρχο συναίσθημα στους λαούς και τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Σε διαφορετικές συνθήκες, πιστεύω δεν θα υπήρχε πρόσφορο έδαφος για την Επιτροπή να προτείνει την επέκταση των βιομετρικών δεδομένων που εισάγονται στο σύστημα. Η επέκταση αυτή, αναφέρεται στη δυνατότητα των αρχών των κρατών μελών, να εισάγουν στο σύστημα βιομετρικά δεδομένα του ελεγχόμενου προσώπου, και το αποτέλεσμα της αναζήτησης να καταδεικνύει τάχιστα πληροφορίες και δεδομένα άλλου κράτους μέλους, χωρίς την παρέμβαση του δικτύου επικοινωνίας των γραφείων SIRENE.

Από την άλλη πλευρά, θα μπορούσε να ενισχυθεί περαιτέρω το άρθρο 42 παρ. 1 του Κανονισμού 1987/2006 σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης. Το δικαίωμα αυτό είναι εξέχουσας σημασίας, δεδομένου ότι αποτελεί προϋπόθεση για την εξασφάλιση έφεσης κατά της καταχώρισης στο σύστημα πληροφοριών. Είναι ατυχές το γεγονός, επομένως, ότι ο κανονισμός δεν ορίζει ότι τα πρόσωπα θα πρέπει να ενημερώνονται το ταχύτερο δυνατό, αναφορικά με καταχώριση των στοιχείων τους στο SIS II, ενημέρωση η οποία σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 1 του Κανονισμού 1987/2006 παρέχεται γραπτώς. Αυτό μπορεί να έχει ιδιαίτερη επίπτωση για τους υπηκόους τρίτων χωρών των οποίων το δικαίωμα της έφεσης μπορεί να έχει λήξει τη στιγμή που θα ενημερωθούν για την ύπαρξη της καταχώρισής τους, γιατί αυτό κατά κανόνα θα συμβεί όταν θα χρειαστεί να υποβάλλουν αίτηση για θεώρηση ή όταν θα προσπαθήσουν να πραγματοποιήσουν διέλευση από εξωτερικά σύνορα του χώρου Σένγκεν.

Επιπρόσθετα, η δυνατότητα για ένα άτομο να έχει πρόσβαση στα ένδικα βοηθήματα κατά μιας λανθασμένης εισαγωγής δεδομένων και πληροφοριών στο SIS II, εξακολουθεί να υπόκειται στην ποικιλομορφία των διαδικασιών βάσει του εθνικού δικαίου. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι το άρθρο 43 του Κανονισμού 1987/2006 έχει παραμείνει ίδιο με το αντίστοιχο άρθρο της ΣΕΣΣ.

⁷³ J. Parkin, σελ. 24

Αρκετές από τις νέες δυνατότητες που έχουν εισαχθεί στο SIS II εγείρει μια σειρά από ηθικούς προβληματισμούς όσον αφορά τη συνέπειά τους με τα θεμελιώδη δικαιώματα του ατόμου, ιδίως με τη χρήση βιομετρικών δεδομένων, διασύνδεση των καταχωρίσεων και το δυναμικό της διαλειτουργικότητας μεταξύ των βάσεων δεδομένων της ΕΕ. Η χρήση βιομετρικών στοιχείων στα όργανα ελέγχου των συνόρων και της ασφάλειας της ΕΕ έχει επικριθεί από ένα ευρύ φάσμα οργανισμών και εμπειρογνομώνων, λόγω του επισφαλούς αυτής της τεχνολογίας και της τρωτότητας σε περιπτώσεις απάτης.

Η πιθανή χρήση και κατάχρηση των βιομετρικών δεδομένων κινδυνεύει όχι μόνο υπονομεύσει την ποιότητα των δεδομένων, μπορεί επίσης να είναι σε αντίθεση με την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων σχετικά με τη χρήση των προσωπικών δεδομένων, όπως είναι οι φωτογραφίες και δακτυλικά αποτυπώματα. Η λήψη των βιομετρικών πληροφοριών αποτελεί παραβίαση του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, εκτός αν η συλλογή των δεδομένων ακολουθεί μια πειστική κοινωνική ανάγκη, όπως λόγοι δημόσιας τάξης, εθνικής και δημόσιας ασφάλειας και είναι νόμιμη, αλλά και ανάλογη προς τον σκοπό αυτό. Επιπλέον, οι νομοθετικοί κανόνες της ΕΕ διευκρινίζουν ότι τα προσωπικά δεδομένα πρέπει να συλλέγονται μόνο για συγκεκριμένο και νόμιμο σκοπό, σύμφωνα με την Οδηγία 95/46.

Το νέο μέτρο των διασυνδέσεων μεταξύ καταχωρίσεων στο SIS II μπορεί να είναι ένα εξαιρετικά αποτελεσματικό εργαλείο για σκοπούς αστυνόμευσης, αλλά θέτει ερωτήματα σχετικά με τις επιπτώσεις που ενδέχεται να έχει στα άτομα, κυρίως υπηκόους τρίτων χωρών.

Επιτρέποντας τη δημιουργία διασυνδέσεων μεταξύ προσώπων τα οποία καταχωρίζονται για διαφορετικούς σκοπούς στο σύστημα πληροφοριών, ενδέχεται να οδηγήσει σε παραβίαση της αρχής της σκοπιμότητας και στον στιγματισμό ορισμένων ομάδων ανθρώπων. Για παράδειγμα μπορεί να δημιουργηθεί διασύνδεση καταχωρίσεων μεταξύ παράνομων μεταναστών (άρθρο 24 Κανονισμού 1987/2006) και διακινητών (άρθρο 26 Απόφασης 2007/533), ή μεταξύ διωκόμενου βάσει Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης (άρθρο 26 Απόφασης 2007/533) και μελών της οικογένειάς του (άρθρο 36 Απόφασης 2007/533). Με αυτόν τον τρόπο είναι πιθανό στη χρήση του συστήματος να δημιουργηθεί η ένωση μεταξύ μετανάστευσης και εγκλήματος, κάτι που θα επηρέαζε αρνητικά αθώους ανθρώπους.

Η Ευρώπη μετά τις τρομοκρατικές αυτές επιθέσεις δείχνει να οδηγείται στην «Ευρώπη φρούριο», αν αναλογιστούμε και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκε από τα κράτη μέλη η προσφυγική κρίση, όπου είδαμε από αρκετά κράτη την τακτική των κλειστών συνόρων, στο πλαίσιο του φόβου που έχει δημιουργήσει η πιθανότητα έλευσης τρομοκρατών ανάμεσα στους χιλιάδες προσφύγων και μεταναστών.

Χρειάζεται πλέον λεπτούς χειρισμούς από κράτη μέλη και θεσμούς, ώστε να μην οδηγηθεί η Ευρώπη σε μια κατάσταση «μεγάλου αδελφού», όπως περιγράφεται

στο μυθιστόρημα του Τζώρτζ Όργουελ. Η πιθανή μετατροπή του SIS II σε ένα ερευνητικό εργαλείο κλιμακώνεται από την τεχνική δυνατότητα για το SIS II να γίνει διαλειτουργικό με άλλες βάσεις δεδομένων μεγάλης κλίμακας της ΕΕ, όπως το VIS και η Eurodac, ενώ έχει προωθηθεί αυτό το σχέδιο στο γενικότερο πλαίσιο καταπολέμησης της διεθνούς τρομοκρατίας.

Προς αυτήν την κατεύθυνση προσανατολίζεται και η πρόταση του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2014, αναφορικά με τη δημιουργία του μοναδικού σημείου επαφής (single point of contact – SPOC), το οποίο θα περιλαμβάνει στη λειτουργία ενός γραφείου, μιας υπηρεσίας, όλων των υπηρεσιών και γραφείων για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την διακρατική επιβολή του Νόμου. Δηλαδή στο SPOC θα συστεγάζονται τα γραφεία SIRENE, Interpol και Europol και θα αποτελούν μια ενιαία υπηρεσία, ένα κοινό και ενιαίο κέντρο επιχειρήσεων.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση:

Παπαγιάννης Δ., (2008). Ο χώρος της ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αθήνα – Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας.

Παπαγιάννης Δ., (2011). Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας.

Σακελλαρίου Κ., (1995). Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν. Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας.

Παπακωνσταντίνου Γ., (1998). Συμφωνίες Σένγκεν. Αθήνα

Ξενόγλωσση:

Parkin J.,(2011). The difficult road to Schengen Information System II

Brouwer, E. (2008), The Other Side of the Moon: The Schengen Information System and Human Rights – A Task for National Courts

Baldaccini, A. (2008) Counter-Terrorism and the EU Strategy for Border Security: Framing Suspects with Biometric Documents and Databases

Peers, S. (2008), “Key Legislative Developments on Migration in the European Union: SIS II”, European Journal of Migration and Law, Vol.10

Ιστότοποι:

ec.europa.eu/eurostat/

www.consilium.europa.eu/

ec.europa.eu/

www.europarl.europa.eu

www.eurojust.europa.eu

www.eulisa.europa.eu

eur-lex.europa.eu

secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps

www.statewatch.org

www.bbc.co.uk

[www.astynomia .gr](http://www.astynomia.gr)

